

Kl. 12.00–13.13
14.00–15.14

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 26 september justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält *Jörgen Berglund* som förste ersättare för gruppleddare för partigrupp från och med den 1 oktober.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2024/25:100

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:100 Arbetsskadeförsäkringen

av Isabell Mixter (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 7 november 2024.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 15 oktober 2024

Socialdepartementet

Anna Tenje (M)

Enligt uppdrag

Johanna Mihaic

Rättschef

§ 4 Svar på interpellation 2024/25:49 om energiförsörjning i Västsverige

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Mattias Jonsson har frågat mig hur jag tänker agera för att säkerställa att vi får en energiproduktion som svarar upp mot svensk industris och svenskt näringslivs behov även på kort sikt.

Sveriges konkurrenskraft och välfärd bygger på säker tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Nedläggningen av planerbar elproduktion har lett till ökad sårbarhet i det svenska elsystemet och en försämrad effektbalans. Regeringen har därför lagt om energipolitiken, dels för att möta ett ökande elbehov på kort, medellång och lång sikt, dels för att säkra en trygg energiförsörjning och effektiv omställning. De nya målen för planering och leveranssäkerhet är centrala för att utbyggnaden av elsystemet ska kunna genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Regeringen bedömer i dag att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 terawattimmar år 2045. Elsystemet ska ha förutsättningar att möjliggöra elektrifieringen där behoven är som störst utan att leveranssäkerheten i elsystemet äventyras. Ny elproduktion från alla fossilfria kraftslag ser regeringen som nödvändig för att klara klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen. Riksdagen har, på regeringens förslag, beslutat att ändra det tidigare energipolitiska målet om 100 procent förnybar elproduktion till 100 procent fossilfri elproduktion år 2040.

Regeringen vill ge goda förutsättningar för alla fossilfria energislag och välkomnar all ny elproduktion som stärker elsystemet med rätt egenskaper och på rätt plats, vilket också tydliggörs i den energipolitiska inriktningspropositionen. Där framgår även att flexibilitet, elproduktion och nät ska bidra till ett mer effektivt och leveranssäkert elsystem som kan möta efterfrågan på el till konkurrenskraftiga priser. I dag kan inte alla som vill ansluta till elnätet eller få den effekt från elsystemet som behövs, även om det finns ett överskott på energi.

Regeringen har beslutat och genomfört ett flertal åtgärder för att komma till rätta med effektbristen i landet. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 föreslagit ett nytt investeringsstöd för att öka kapaciteten i elsystemet där behoven är som störst, det så kallade Kraftlyftet. Insatserna ska stärka leveranssäkerheten och förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd. Genom ett robust elsystem med satsningar för att få in mer effekt och mer el där behoven är som störst stärks Sveriges konkurrenskraft och kommer även Sveriges hushåll och företag till nytta.

En förutsättning för att bygga ut elsystemet är en välutvecklad energiplanering. Det är viktigt att identifiera var investeringarna i elsystemet kan behöva göras för att möjliggöra en robust, kostnadseffektiv och snabb elektrifiering. I budgetpropositionen för 2025 har regeringen föreslagit att medel tillförs för att ta ett bredare grepp om just samordningen av det nationella elsystemets långsiktiga planering.

I samma budgetproposition har regeringen även föreslagit en rad åtgärder för att säkra en ökad utbyggnad av fossilfri elproduktion, bland annat ett stöd till kommunerna för att skapa incitament för ny vindkraft. Därutöver bereds ytterligare åtgärder för att främja landbaserad och kustnära vindkraft utifrån förslagen i betänkandet *Värdet av vinden*. Ett fortsatt effektivt nyttjande av vattenkraften kommer också att vara avgörande för att Sverige ska klara sina klimatmål och genomföra elektrifieringen. Dessutom är försörjning av gas till det västsvenska gasnätet en viktig fråga för regeringen, och regeringen har gett Statens energimyndighet i uppdrag att se över försörjningstryggheten på framför allt det västsvenska gasnätet.

Regeringen har vidtagit flera andra åtgärder för ett robust elsystem som kan möta ett fördubblat elbehov. Till exempel behöver utformningen av elmarknaden utvecklas för att ge långsiktiga förutsättningar för investeringar i framför allt elproduktion och flexibla resurser. I januari 2024 till-satte därför regeringen en särskild utredare för att analysera och föreslå hur den svenska elmarknaden kan utvecklas och regleras. Regeringens utgångspunkt är att alla fossilfria kraftslag ska ha jämförbara spelregler på elmarknaden.

För att klara klimatomställningen med en utvecklad välfärd och stark konkurrenskraft är också forskning och innovation en nyckel. Under hösten 2024 avser regeringen att lägga fram en proposition om forskning och innovation på just energiområdet.

Anf. 2 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Ebba Busch för svaret på min interpellation som rör energiförsörjningen i Västsverige.

Västsverige befinner sig i en unik position redo att genomföra omfattande och reella investeringar för fossilfri teknologi och grön omställning. Det handlar om att möjliggöra en utveckling av regionen och placera den i framkant av den gröna omställningen. Men denna potential hotas av osäkerheten i svensk energiförsörjning.

I en rapport från Västra Götalandsregionen som Västsvenska Handelskammaren nyligen hänvisade till i en artikel i Dagens industri varnas för att 10 000 jobb kan försvinna fram till 2030 och 70 000 jobb på lång sikt om vi inte klarar elförsörjningen i tid. Det är alltså otroligt viktigt att ha fokus på detta på både kort och lång sikt. Dessa allvarliga siffror kräver både allas vår uppmärksamhet och åtgärder. Att energi inte finns tillgänglig på rätt plats till rätt pris riskerar att stoppa investeringar i Västsverige på hundratals miljarder kronor, varav många investeringar redan är beslutade. Detta är avgörande inte bara för Västsverige utan för hela den svenska ekonomiska tillväxten och svensk konkurrenskraft. Därför behöver regeringen agera nu.

Det är viktigt att vi inte fastnar i en debatt om vindkraft kontra kärnkraft, för vi behöver båda kraftslagen framöver.

Den gröna omställningen innebär stora investeringar i Västsverige. Regeringen har gett länsstyrelsen i uppdrag att bereda tillståndsansökningar för havsbaserad vindkraft, vilken bara i Västsverige skulle kunna ge ungefär 21 terawattimmar el. Syftet är att klara nuvarande och framtidens behov. Vi måste med gemensamma krafter se till att denna energi kommer på plats i rätt tid.

Elanvändningen i Västra Götalands län uppgår i dag till 19 terawattimmar per år men förväntas öka till det dubbla redan till 2030. Detta innebär att det behövs ytterligare 15–20 terawattimmar fossilfri el fram till 2030 för att möta behoven från industrins omställning och för nyetableringar, bland annat två batterifabriker. Den i Mariestad ligger lite längre fram i tiden, men den i Göteborg, Novo Energy, kickar igång 2027.

Vi har flera prövningar av havsbaserade vindkraftsparker på gång, till exempel Poseidon och Mareld utanför västkusten, men om vi inte agerar snabbt och kraftfullt riskerar vi att missa de här viktiga möjligheterna.

Fru talman! En fråga kopplad till min interpellation till Ebba Busch är hur regeringen säkerställer att energiförsörjningen inte bara blir tillräcklig utan också kommer att realiseras till 2030, så att vi kan möta dagens och framtidens behov. Vi kan inte låsa oss vid ett enda energislag. Det är avgörande att investera i en mångfald av fossilfria alternativ kopplade till energikällor.

Min andra fråga handlar om anslutningsavgifterna. Vi ser att Kriegers flak har stoppats via Vattenfall på grund av att regeringen inte går vidare med att ge klartecken för att ta anslutningskostnaderna. Vad tänker regeringen göra för att vindkraftsetableringarna till havs ska komma på plats i tid?

Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Jag ska göra mitt bästa för att försöka förstå frågan kring att det inte bara ska finnas tillräckligt med el eller energi utan också att det blir av. Vi får se om jag förstår frågan rätt.

Jag skulle vilja börja med att säga att jag verkligen uppskattar Mattias Jonssons anslag. Det handlar om sense of urgency, alltså hur akut det här är. Vi pratar ofta om situationen i norra Sverige och risken för uteblivna investeringar – men vi ser uteblivna investeringar varje månad i elområde 3 och 4. Det är påtagligt. Vi har redan sett att tusentals jobb uteblivit i södra Sverige på grund av effektbrist.

Jag uppskattar också anslaget vad gäller olika kraftslag. Jag försökte redogöra för regeringens hållning kring att det inte går att ensidigt fokusera på ett kraftslag. Som energiminister har jag sagt många gånger att alla goda krafter behövs och att vi behöver klara av att tänka på såväl kort som medellång och lång sikt.

Jag ska gå in lite djupare på vad problemet är. I dag har vi en situation där det bara de senaste två åren har tillkommit ganska många megawatt i systemet. År 2023 tillkom 3 300 megawatt. Det var alltså en ökning med 7 procent. Det motsvarar produktionen från tre stora kärnkraftsreaktorer. Prognosen för i år, 2024, är att det tillkommer 2 800 megawatt. Det är ungefär två stora kärnkraftsreaktorer. Om prognosen håller i sig har elsystemet alltså ökat med 6 100 megawatt på två år.

Det är vind och sol som ökar i elsystemet. Det är det vi kan få loss nu på kort sikt. I elområde 3 har produktionen ökat med 900 megawatt. Det är nästan lika mycket som hela produktionen från Ringhals 1. Många undrar, med rätta, varför vi då inte kan ansluta en massa fler fabriker, företag och industrier. Då är vi tillbaka vid frågan som Mattias Jonsson lyfte fram, nämligen effektbristen. Vi kan ju inte bara ha mer el i systemet, som gör att systemet blir större, för den går på export.

I ett sammanhang för några veckor sedan var det någon som frågade varför vi inte bara kan hålla elen kvar i Sverige. Men de som sitter på läktaren här nu och som kanske fortfarande går i skolan får gärna gå hem och fördjupa sig i frågan energi. Hur länge kan man lagra energi? Vad finns det för lagringsmöjligheter? Om vi har jättemycket vind en torsdag men skulle vilja jämna ut den elproduktionen så att det garanterat finns lite el varje dag nästa vecka – går det att göra? Ja, i teorin går det. Men än så länge har vi inte riktigt den lagringskapaciteten. Regeringen tittar på det, och vi vill bygga ut den i Sverige, men tekniken är faktiskt inte där. Det är

den ingenstans i världen i den skala som Sverige skulle behöva för att lösa våra problem.

Jag vill trycka på att vi banar väg för mer vindkraft. Regeringen sa under sina första åtta månader ja till två havsbaserade vindkraftsparker utanför den västra kusten i Sverige. Det har tillkommit en massa el, men man behöver ha fokus på hur man får ut mer effekt.

Regeringen har tagit beslut om att värna vattenkraften, köpa tillbaka Öresundsverket och skapa testpiloter för gasturbiner, och mycket av detta kommer vi att göra. Den diskussionen och de lösningarna behöver vi fortsätta titta på.

Anf. 4 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag ska försöka göra mina frågor något tydligare.

Vi pratade om effekt, och ämnet effekt kommer upp i nästan varenda debatt. Jag hör också regeringsföreträdare prata väldigt mycket om att det viktiga inte är mängden terawatt utan effekten. Effekten är naturligtvis jätteviktig. Vi behöver kärnkraft, och vi behöver vattenkraft, som är reglerbar. Vi behöver ha effekt i systemet. Men det finns även ett stort behov av mer elproduktion fram till 2030. Vad gör regeringen för att åstadkomma det?

I en interpellationsdebatt för inte jättelänge sedan med statsrådet Ebba Busch framförde jag att Socialdemokraternas målsättning är att öka den svenska elproduktionen till 2030 med 60 terawattimmar. Då fick jag till svar att det kanske till och med behövs 70 terawattimmar. Jag tror att oppositionen och regeringen delar synen på behovet, men vägen dit ser vi lite olika på.

Det är bra att regeringen vill stödja kommuners utbyggnad av landbaserad vindkraft, även om vi hade tyckt att det stödet hade behövt utvidgas. Man borde få stöd om man tar bort det veto som kommunerna redan har lagt in för att stoppa landbaserad vindkraft. Det är ett område som jag tycker att man kan göra mer på.

Det hänger en filt över investeringsmöjligheterna kring havsbaserad vindkraft på grund av att man från regeringens sida inte tar anslutningskostnaderna. Där hoppas jag att regeringen har möjlighet att tänka om, kryper ur Tidöavtalet och får frihet att ge direktiv till Svenska kraftnät att ta den kostnaden så att Kriegers flak blir av. Det skulle göra väldigt mycket för att förbättra situationen i södra Sverige. Beslutet att inte ta anslutningskostnaderna innebär en risk för en dominoeffekt också på västkusten. Då blir parkerna till havs där kanske inte av.

Jag har pratat med Volvo, Preem och andra företag, och de säger att de vill ha mer el nu genast. Besluten måste fattas, och investeringarna måste göras. Kärnkraft 2035 eller 2040 är väl okej. Investera i det – men glöm inte det som sker här och nu! Om vi inte tar behoven till 2030 på allvar behöver vi ingen kärnkraft 2040, för då har de investeringarna gått någon annanstans.

Frågan är alltså, för att vara ännu tydligare, vad mer regeringen gör för att säkerställa att mer kraftproduktion kommer på plats till 2030. En vädjan från socialdemokratien och mig här i talarstolen nu är att man omprövar det tidigare beslutet och ger Svenska kraftnät i uppdrag att ta anslutningskost-

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Svar på
interpellationer

naderna så att Kriegers flak kommer på plats och havsvindkraftsparkerna utanför västkusten också säkras.

Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Jag vill börja med en väldigt övergripande sammanfattning. Vi har jättemycket mer el i systemet i dag jämfört med för tio år sedan. Det är 13 000 megawatt netto om man jämför 2013 med 2023, och det är enorma mängder. Men vi kan bara konsumera ungefär lika mycket i dag som för tio år sedan – kanske lite mer. Det är hela skillnaden mellan att bara prata om terawattimmar och att prata megawatt. Det ena är att prata om mer elproduktion och det andra är att prata om mer effekt.

Jag är även näringsminister, och det jag frågar alla kraftbolag när de vill bygga nytt är hur mycket el jag kan utlova för att ansluta nya företag. Det kan handla om ett nytt bageri, utbyggnad av en industriverksamhet eller en helt ny investering. Det är det vi måste fokusera på. Om vi fortsätter att bara addera mer el på det sätt vi har gjort i dag kommer vi fortfarande att stå med en jättestor effektbrist. Man behöver bidra med mer effekt. Vi i den här kammaren har i grunden varit överens om den energipolitiska inriktningspropositionen och även sagt att vi ska rigga de ekonomiska incitamenten så att man också får mer betalt för det.

Om vindkraftsbolagen kan börja leverera mer effekt och inte bara en massa ytterligare el som man sedan tjänar pengar på att exportera till Danmark, Polen och Tyskland kommer man alltså att kunna få större ekonomiska incitament för detta.

Mer effekt gör att priserna i Sverige inte blir jättelabila och att vi inte behöver balansera systemet så mycket hela tiden. Det är teknikneutralitet. Om man kan leverera stabilitet och effekt in i systemet ska man också få betalt för det. Om elen kommer och går som den vill blir det lite svårare framöver. Det har inte hjälpt Sverige de senaste tio åren.

För att vara konkret vill jag först och främst säga att vi hade en hearing, som man kan kalla det, i elområde 4 för några veckor sedan, och jag avser att ha en likadan i elområde 3. Det måste kanske bli två. Vi får se; det är ett stort område. Jag hoppas kunna återkomma med datum i närtid. Där kan vi fokusera på den korta sikten. 2030 är akut – det är här och nu.

Vi har nu avsatt flera hundra miljoner kronor i satsningar i budgeten på det som jag kallar Kraftlyftet. Det kommer att göra att vi får bättre användning för all den el som finns i systemet.

Jag nämnde pilotprojektet med gasturbiner, som inte nödvändigtvis gör att det blir billigare el, men vi kanske kan få mer garanterad effekt.

När det gäller effektiviserad anslutningskö kan stålbolaget SSAB kapa 10 procent av Sveriges totala koldioxidutsläpp. De tilldelades effekt i början av året tack vare regeringens politik.

Öresundsverket behålls, vattenkraften får bättre villkor här och nu och det blir långsiktiga och stabila villkor för befintlig och ny kärnkraft. Till detta kan läggas arbetet med energiplanering. Var någonstans i systemet som elproduktionen finns kan avgöra om en satsning blir av eller inte i till exempel Mariestad.

För mig är det extremt viktigt att vi gör den gröna omställningen med hög konkurrenskraft. Det har högsta prioritet.

För att svara konkret på frågan om Kriegers flak finns det inga tankar om att ompröva beslutet att inte täcka anslutningsavgiften. Det är på grund av teknikneutralitet. Vi gör inte detta för något annat kraftslag, och vi gör det heller inte för den landbaserade vindkraften.

Om man kan bidra med mer effekt in i systemet kommer detta att premieras ekonomiskt framöver. Det finns en öppenhet för att prata om ekonomiska incitament. Vi har en aktiv dialog med vindkraftsbolagen och kommer att ha det även framöver om lagring, stödtjänster och annat som behövs för ett stabilt och robust elsystem.

Anf. 6 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret på frågan om anslutningsavgifterna för Kriegers flak.

Det är just teknikneutraliteten som gör att regeringen behöver säga till Svenska kraftnät att stå för anslutningskostnaden. Varför då? Jo, för att staten och Svenska kraftnät gjorde detta för kärnkraften och för vattenkraften. Man bör göra det också för havsvindkraften för att ha just teknikneutralitet när den typen av ny elproduktion startas upp.

Argumentet om teknikneutralitet är viktigt. Att inte ta kostnaden är att inte ha teknikneutralitet, och därför tycker jag att regeringen ska ompröva denna fråga.

Regeringen lutar mycket åt kärnkraft, effektfrågan och det som ligger långt fram i tiden och lägger mycket pengar på det. Apropå teknikneutralitet har man aviserat 400 miljarder kronor i kreditgarantier som enbart riktar sig till kärnkraften. Vi menar att de behöver rikta sig till alla kraftslag, apropå teknikneutralitet, och inte enbart till kärnkraft.

Om vi inte löser detta nu är risken att vi får dyr el någon gång i framtiden. Dessutom ska konsumenterna och svenska folket vara med och betala för detta i 40 år. Jag såg en uträkning som visar att det för ett hushåll kan hamna på 7 000 kronor i månaden.

Jag har svårt att se att regeringen eller statsrådet Ebba Busch vill ha en Ebba-skatt för alla hushåll för en kärnkraft som kanske kommer långt in i framtiden och som gör att vi missar alla de industriinvesteringar som nu står för dörren.

Ha gärna fokus på 2030 och samrådssamtal, om det kan leda någonsans, men ha också fokus på anslutningsavgifterna så att vi inte får samma effekt som det blev för Kriegers flak även utanför västkusten. Det är en stark vädjan.

Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Om det ger mycket effekt, det vill säga garanterad el som jag kan ansluta nya företag och ny industri till, kan vi prata om ekonomiska incitament.

Jag vill ge er siffrorna 84, 74, 18 och 11. Det handlar om det som kallas för de-rating capacity factor, som en del tycker är jättetråkigt att höra om men som jag tycker är fantastiskt viktigt för att man på riktigt ska förstå vad som funkar och inte. Det har kallats för kapacitetsfaktor i debatten och handlar om hur mycket el jag har för anslutning och hur mycket garanterad effekt som finns tillgänglig.

Något som vi verkligen ska tacka också Socialdemokraterna för är att staten för många år sedan banade väg för kärnkraften och vattenkraften

med statliga medel och även välkomnade privata medel. Anledningen är att vattenkraften levererar 84 procent. Det är så vackert att man vill gråta. Det är bland det finaste vi har: fossilfri baskraft där jättemycket kan levereras och anslutas.

Kärnkraften levererar 74 procent, och när det blir eländigare i Sverige levererar kärnkraften ännu mer. Då går systemet ännu bättre.

För den havsbaserade vindkraften är siffran 18 procent, enligt SVK och enligt det sätt att räkna som vi enligt svensk lag har att förhålla oss till. För den landbaserade vindkraften är siffran 11 procent.

Detta är anledningen till att det finns olika ekonomiska incitament. Vi behöver vara teknikneutrala när det gäller vem som kan ge det som systemet behöver, det som svenska folket behöver och det som svenska företag behöver.

Utifrån detta har vi 50 åtgärder som kan göra att systemet blir starkare till 2030. Jag tycker inte att det räcker. Jag pratar gärna med Socialdemokraterna om fler åtgärder både på kort och på lång sikt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2024/25:8 om Försäkringskassans förutsättningar att hantera sjukförsäkringen

Anf. 8 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Arber Gashi har frågat mig hur jag ser på kopplingen mellan regeringens förvaltningsanslag, personalneddragningarna på Försäkringskassan och de ökade handläggningstider som nu drabbar många sjuk-skrivna och om jag avser att vidta några åtgärder utifrån min bedömning.

Arber Gashi har också frågat mig om jag har tagit initiativ till en analys av hur långa handläggningstiderna för sjukpenningärenden är till följd av regeringens politik och om jag i så fall kan redogöra för resultatet.

För att socialförsäkringssystemet ska vara och uppfattas som trovärdigt krävs att ersättningar som betalas ut kommer till rätt person eller rätt företag i rätt tid. Handläggningstiderna är långa, och ärendebalanserna är höga för flera förmåner. Försäkringskassan behöver prioritera kärnverksamheten så att väntetiderna för enskilda förkortas i såväl handläggning som telefoni utan att rättssäkerheten för den sakens skull riskeras.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att komma till rätta med problematiken med långa handläggningstider. Bland annat höjdes anslagskrediten till 6 procent, och nu gör vi ytterligare satsningar för innevarande år. Vi tillför 445 miljoner kronor i höständringsbudgeten. Det innebär sammantaget att tillskjutna medel ligger på 900 miljoner för innevarande år 2024.

I 2025 års budget föreslås ytterligare 820 miljoner kronor till Försäkringskassan, som inte har fått så stora tillskott sedan 2010-talets början. Regeringens linje i detta fall är mycket tydlig. Handläggningstiderna ska minska, tillgängligheten ska öka och arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott ska stärkas.

Det är också viktigt att skapa en långsiktighet där Försäkringskassan får stabilitet över tid. Därför föreslår vi att myndigheten ska tillföras inte bara 820 miljoner kronor för nästa år utan också drygt 800 miljoner kronor

för 2026 och 726 miljoner kronor för 2027. Detta gör vi för att stärka kärnverksamheten och införandet av vissa reformer. Medlen ska såklart gå till att kraftsamla i kärnverksamheten och leda till kortare handläggningstider och bättre tillgänglighet i telefon.

De omfattande tillskott som regeringen nu gör kommer att ge Försäkringskassan goda förutsättningar att med kraft arbeta för att just minska handläggningstiderna, stärka servicen och minska de felaktiga utbetalningarna och bidragsbrotten. Jag förväntar mig, fru talman, att Försäkringskassans ledning nu vidtar de åtgärder som krävs för att vända den utveckling som vi tyvärr har sett.

Anf. 9 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet Anna Tenje för svaret, men jag kan inte annat än konstatera att Anna Tenje verkar ganska nöjd med hur situationen ser ut eller kanske inte riktigt ser problematiken när det kommer till hur Försäkringskassans förutsättningar har sett ut de två senaste åren och vilka konsekvenser det har fått och leder till för myndigheten.

Min fråga till statsrådet var hur statsrådet ser på kopplingen mellan regeringens anslag till Försäkringskassan och dess neddragningar av personal och långa handläggningstider. Jag fick inget svar på detta. Jag frågade också hur långa handläggningstider våra sjukförsäkrade kan vänta sig med regeringens förda politik. Inte heller det fick vi svar på.

Vi ser i dag konsekvenserna av regeringens hantering av Försäkringskassan. På bara två år har vi sett dramatiskt ökade handläggningstider, vilket har inneburit att sjuka människor tvingas vänta orimligt länge på besked om sin ekonomiska trygghet. I talande stund är det väntetider på nästan 50 dagar för handläggning av nya, påbörjade sjukpenningärenden. Och har du velat ringa in för att få veta hur det går och vad som händer med ditt ärende har du många gånger inte kommit fram, för det är för många som ringer och för få som svarar i luren hos Försäkringskassan. De hinner inte med. Det är inte acceptabelt.

Medierna rapporterar om fall där människor med allvarliga sjukdomar har fått vänta flera månader på besked om sjukpenning trots att läkarintygen tydligt visar deras behov av stöd och ger dem rätt till sjukpenning. Ett exempel är en kvinna med kronisk smärta som väntade i över fyra månader på att få sitt ärende handlagt. Under tiden var hon utan ekonomisk inkomst och tvingades ta lån för att klara vardagen.

Den här situationen, där sjuka lämnas i ekonomisk osäkerhet, är fullständigt ovärdig – särskilt i en tid då regeringen sänker skatten för dem med de allra högsta inkomsterna, däribland sig själva, så till den grad att finansministern inte ens själv vet var hon har gjort av sina egna skattesänkningar. Nu talar vi om vanligt folk som får vrida och vända på sista kronan i väntan på besked om de kommer att kunna betala sin hyra nästa månad eller inte.

Regeringen har underfinansierat Försäkringskassan, vilket har lett till en personalbrist och massuppsägningar. Det har också lett till att rätts-säkerheten tummas på, för när medarbetarna blir färre – i dag har Försäkringskassan ungefär 13 000 anställda, men det är 1 700 färre än för bara något år sedan – och förväntningarna är fortsatt höga hamnar man i en väldigt pressad situation.

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Svar på
interpellationer

Jag hör röster från Försäkringskassan om att det förekommer att medarbetare börjat selektivt välja vilka ärenden de handlägger för att kunna visa upp för sina överordnade att de har fattat beslut och samtidigt undvika ärenden som kräver mer omfattande utredning. Det leder till att de som i dag har störst behov inte får hjälp först, och det är väldigt allvarligt.

Det här är en konsekvens av regeringens förda politik, där statsrådets retorik fram till nu faktiskt många gånger har varit att vi behöver ha kostnadseffektiva myndigheter i Sverige samt att situationen är dålig och pressad men att den hade kunnat vara värre. Jag frågar därför statsrådet än en gång: Hur ser ni i regeringen på kopplingen mellan er förda politik, ökade handläggningstider, massuppsägningar och att man tummar på rättssäkerheten i hanteringen av sjukförsäkringen?

Anf. 10 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Ledamotens historieber beskrivning och utsagor om neddragningar på Försäkringskassan stämmer inte.

Som jag redogjorde för i mitt inledningsanförande har regeringen vidtagit flera åtgärder för att just stärka upp situationen. Vi har höjt anslagskrediterna med 6 procent, och vi har tillfört 900 miljoner kronor för innevarande år. Vi har nu också lagt fram förslag i budgeten om 820 miljoner för 2025, med en fortsättning 2026 och 2027. Det är alltså tillskott till Försäkringskassan på en nivå som vi inte har sett sedan Fredrik Reinfeldt var statsminister i Sverige.

Däremot har Försäkringskassan haft underskott, vilket har berott på kostnadsökningar – inte minst i samband med inflationen – och även på ett ökat inflöde av ärenden inom vissa förmåner. Jag tror att alla i den här kammaren, uppe på läktaren och utanför den här salen är helt överens om att vi behöver ha en välfungerande försäkringskassa. Det är många människor som är beroende av utbetalningarna och att de sker i tid; det är inte tu tal om den saken. Den som har rätt till socialförsäkringsförmånerna ska också få dem, och långa handläggningstider är i många fall förödande.

Även om historieber beskrivningen från ledamotens sida kring tillförda medel och så vidare som sagt inte var helt rätt håller jag med om att handläggningstiderna har varit alldeles för långa. Det säger jag i dag, och det har jag även sagt flera gånger tidigare i den här kammaren. Men nu har alltså historiska tillskott gjorts till Försäkringskassan, och det skapar goda förutsättningar såväl här och nu som framöver, vilket är väldigt viktigt. Vi måste nämligen ha kostnadseffektiva myndigheter för att ha en hållbarhet i systemet även framöver. Det är inte bara här och nu som Försäkringskassan ska klara sitt kärnuppdrag, utan det gäller även de kommande åren.

De tillskott vi nu gör tål att nämnas igen. Det är 900 miljoner för innevarande år, 820 för nästa och därefter 800 för 2026 och 700 för 2027. Detta är historiska tillskott. Jag måste också säga att jag är extra glad att ledamoten och hans eget parti verkligen tycks stämma in i den analys som regeringen har gjort och den budget som vi har lagt fram tillsammans med Sverigedemokraterna. Socialdemokraterna har nämligen i sina satsningar landat i exakt på öret samma summor som de regeringen nu lägger fram i sin budget.

Det måste ändå tyda på att vi är helt överens om vilken situation Försäkringskassan befinner sig i och vilka tillskott som krävs för att de ska klara av sitt kärnuppdrag, korta handläggningstiderna och fokusera på de

viktiga frågorna. Det gäller både kärnuppdraget och givetvis att se till att vi arbetar mycket mer framåtlutat med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 11 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Regeringens hantering av Försäkringskassan har lett till en personalflykt. Det är en direkt konsekvens av felriktad budgetpolitik. När anställda överbelastas och resurserna inte räcker till drabbar det inte bara de sjuka utan även dem som jobbar inom systemet.

Fru talman! Det var inte så länge sedan jag själv välkomnade statsrådet Tenje till Försäkringskassans kontor i Halmstad. Det var i april förra året. Jag har varit en oerhört stolt medarbetare där, och jag vet vilket fantastiskt arbete som görs när förutsättningarna är goda. Jag berättade för statsrådet om den stora omorganisering som sjukförsäkringen har genomgått och som när den pågick var den största omorganiseringen i svensk offentlig förvaltning.

Jag berättade också om nyrekryterad personal, men lagom till sommaren kom sedan beskedet att alla medarbetare som rekryterats skulle sägas upp. Inom loppet av en vecka fick 500 medarbetare lämna. I dag pratar man om att anställa precis lika många. Samtidigt som sjukförsäkringen genomgår en väldigt stor omorganisering, som det hade planerats och förberetts för i flera år, drog man alltså i nödbromsen. Det är en högst märklig personalpolitik från regeringens sida.

Frustrationen och förvirringen inför de tvära kasten har varit påtaglig på myndigheten. Det vet jag, för jag var där. Vi hade medarbetare i Halmstad som bara hade hunnit jobba i ett par dagar. De hade sagt upp sig från sina tidigare jobb, var fulla av energi och var nyfikna på sina nya jobb på en av Sveriges största myndigheter – för att sedan få lämna samma dag. Kvar stod de med höjda räntor, höjda hyror och höjda matpriser.

Nu ska de rekryteras igen, och då är det många som tvekar på om de vågar skicka in den där jobbansökan till Försäkringskassan. Hur trygg är egentligen anställningen? Kan jag vara säker på att jag har ett jobb om en vecka eller några månader? Kan jag räkna med att inte bli uppsagd igen?

I allt detta är det inte ens de uppsagda som drabbas värst. Det är de sjukförsäkrade som med anledning av massuppsägningar fått vänta orimligt länge på att få sitt beslut, eller på ett lugnande samtal från en försäkringsutredare som bekräftar att deras ansökan har kommit in och att ett beslut snart kommer att fattas i deras ärende.

Medarbetarna på Försäkringskassan har de senaste åren vänt ut och in på sig själva. De har inte bara blivit färre utan också fått en försämrad arbetsmiljö i form av exempelvis sänkta friskvårdsbidrag. Är det någonting Försäkringskassan jobbat med de senaste åren är det att förbättra allmänhetens förtroende för myndigheten. Ungefär hälften av svenskarna har ganska litet, eller mycket litet, förtroende för Försäkringskassan; det visar en siffra från 2022. Man har också jobbat stenhårt på arbetsgivarvarumärket.

Anser statsrådet att förtroendet blir bättre eller sämre med den hittills förda politiken i relation till Försäkringskassan?

Anf. 12 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag får passa på att tacka ledamoten för det mycket trevliga besöket på Försäkringskassans kontor i Halmstad. Det ligger lite tillbaka i tiden men är fortfarande väldigt närvarande. Då var vi där. Nu står vi båda två i den här kammaren.

Som ledamoten säkert vet sker den statliga styrningen av myndigheter framför allt genom budget och regleringsbrev. Regeringen lägger fram förslag till riksdagen gällande medel till myndigheten, och exakt hur myndigheten sedan arbetar med att uppnå målen utifrån de anslagna medlen är upp till myndighetsledningen. Det är generaldirektören, chefer och medarbetare på Försäkringskassan som tillsammans utgör verksamheten, och det är även där besluten om genomförandet ligger.

På Försäkringskassans hemsida redovisas de långa handläggningstiderna och de olika förmånerna tydligt. Situationen varierar och ser olika ut för de olika förmånerna. Prioriteringarna ser även olika ut beroende på vilka förmåner det handlar om – vilka som är flest och i störst behov.

Jag konstaterar att ledamoten och hans eget parti fortfarande landar i samma analys, samma ekonomiska anslag och samma slutsats som regeringen när det gäller de anslagna medlen till Försäkringskassan. Det tycker jag är glädjande. Det tyder på att det kan bli en långsiktighet och att man kan ha goda ekonomiska förutsättningar. När den här kammaren sedan klubbar reformer skickas det även med pengar som kan finansiera dessa reformer under längre tid. Då upparbetas inte ett stort underskott på sikt, som skulle göra att myndigheten skulle hamna i en svår ekonomisk situation. Det måste undvikas om man ska ha långsiktighet, kunna se till att handläggningstiderna hålls nere och kunna fokusera på kärnverksamheten.

Det finns också ett upparbetat behov gällande flera andra saker som den dåvarande regeringen under åtta års tid inte lyckades leverera på. En del av de nya uppdrag som Försäkringskassan arbetar med, och som från regeringens sida verkligen är prioriterade, är att beivra bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. I den frågan har vi fått göra ett mycket stort häv. Så sent som i dag fattade vi på regeringens sammanträde beslut om att ge Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten möjlighet att frysa tillgångar för företag och kriminella människor som tillskansat sig stora ekonomiska vinster på skattebetalarnas bekostnad.

Pengarna ska inte kunna gömmas undan och skickas ut ur landet, utan nu kan vi lägga en hämsko över dem, frysa pengarna och kräva tillbaka dem till skattebetalarna och vårt välfärdssystem. De som verkligen har rätt till ersättning, förmåner och bidrag ska faktiskt få dem. De ska hamna i deras fickor, inte i de kriminellas.

Här har det funnits ett stort upparbetat behov. Det har varit alldeles för lite, för sent, från den tidigare regeringen. Vi har nu vidtagit många olika åtgärder, och i budgeten för 2025 tillför vi alltså 130 miljoner kronor till Försäkringskassan för att ytterligare stärka myndigheten. Till det kommer nu också lagstiftning som gäller både sekretess och samverkan mellan myndigheter för att minska bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Men de 820 miljonerna ska framför allt gå till kärnuppdraget: att se till att handläggningstiderna kortas, att de som har rätt till ersättningar och förmåner får det och att de får det i tid. Det är angeläget och viktigt.

Anf. 13 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Jag vill här i mitt slutanförande välkomna att regeringen inför kommande år ökar anslagen till Försäkringskassan.

Statsrådet pratade flera gånger om långsiktighet och hållbarhet. Jag kan för allt i världen inte förstå långsiktigheten eller logiken i att forcera fram 500 uppsägningar ett år för att ett annat år anställa lika många. Var finns långsiktigheten i det?

Jag har all respekt för inflationsbekämpningen, men den här regeringen har ju helt tondövt skurit ned på offentlig förvaltning, myndigheter, sjukvård och skola. Samtidigt har de sänkt skatten för de allra rikaste och för sig själva. Det har funnits pengar för att sänka skatter men inte för att ha en sjukförsäkring att lita på.

Ryckigheten i anslagen skapar väldigt stora problem. Det blir svårare att rekrytera medarbetare, och förtroendet skadas. Framför allt påverkas redan utsatta människor, som försätts i en ännu värre situation.

Sjuka elevassistenter, snickare eller sjuksköterskor förväntar sig inte någon lyx eller gräddfil. De förväntar sig att bli bemötta med värdighet och respekt, att få ett rättssäkert beslut och att kunna ta del av den försäkring som de själva är med och betalar till när oturen slår till och de blir sjuka. Det är en service som måste fungera, alldeles oavsett hur inflationen ser ut. Människor kan ju inte planera när de ska bli sjuka. Vårt trygghetssystem ska finnas där när vi faktiskt behöver det.

Jag har fullt förtroende för Försäkringskassans ledning och för att man fortsätter att arbeta lika aktivt som man har gjort de senaste åren med att komma till rätta med handläggningstider och allt annat, men regeringens sätt att hantera sjuka människors vardag i en av de största kostnadskriserna på många år har varit högst anmärkningsvärt. Det återstår att se hur länge Sverigedemokraterna kan stå emot Moderaternas många förslag på försämringar i sjukförsäkringen. Jag säger bara: Fortsättning följer.

Anf. 14 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Då var vi där igen, med en något snäv och felaktig historieber beskrivning. Ledamoten talar återigen om neddragningar på Försäkringskassan. Låt mig upprepa att det rör sig om 6 procent i anslagskredit, 900 miljoner för innevarande år och 820 miljoner för nästa år. Det är dessutom en långsiktig satsning. Detta är satsningar som på öret stämmer överens med Socialdemokraternas egen budgetmotion i den här kammaren.

Socialdemokraterna landar alltså i exakt samma analys, samma anslag och samma tillskott till Försäkringskassan, men ändå hör jag denna kritik. Om det hade funnits rim och reson i det hela och det hade handlat om ett mycket större anslag, både tidigare och i den nuvarande budgetmotionen, hade det ändå kunnat finnas något slags fog för kritiken. Men Socialdemokraterna landar ju i exakt samma slutsats, och då är det svårt att säga att man kunde ha gjort annorlunda. Det hade varit exakt samma sak.

Det är i alla fall glädjande att Socialdemokraterna på öret håller med om regeringens analys. Jag vill tacka för denna interpellation. Jag tycker att det är oerhört viktigt att – mycket, ofta och länge – diskutera socialförsäkringssystemet som sådant och Försäkringskassans viktiga roll. När olyckan är framme och människor behöver hjälp och stöd har vi i Sverige ett socialförsäkringssystem som finns där. Det ska fungera.

De tillskott som nu kommer Försäkringskassan till del ska tjäna till tre saker. För det första handlar det om kärnuppdraget och om att se till att handläggningstiderna förkortas. För det andra ska tillgängligheten öka. För det tredje ska arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott stärkas, så att systemets legitimitet kan bibehållas och bli ännu starkare. (Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2024/25:53 om föräldrars rätt till ersättning och ledighet från arbete vid insatser från socialtjänsten

Anf. 15 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Märta Stenevi har frågat socialtjänstministern hur statsrådet kommer att agera för att säkerställa att föräldrar till barn som blir föremål för insatser från socialtjänsten ges förutsättningar att kunna delta och stötta sitt barn utan risk för inkomstbortfall.

Fru talman! Interpellationen har överlämnats till mig som socialförsäkringsminister, då detta faller inom mitt område.

Barn och unga som befinner sig i riskzon för att dras in i, fortsätta med eller återfalla i kriminalitet behöver få hjälp och stöd, och det behöver även deras familjer. Tidiga och träffsäkra insatser är viktiga, och socialtjänsten har en central roll i det arbetet. Regeringen har gjort flera förstärkningar och satsningar på det förebyggande arbetet, som i budgeten för 2025 föreslås förstärkas ytterligare.

Regeringen avser att i den nya socialtjänstlagen tydliggöra socialtjänstens ansvar att arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. Regeringen ser även ett behov av att utöka socialtjänstens verktygslåda och avser att gå vidare med flera utredningsförslag i denna riktning. Vidare avser regeringen att stärka föräldraskapsstödet, förstärka satsningen på skolsociala team samt genomföra en flerårig förstärkning av den statliga barn- och ungdomsvården.

Samarbetet mellan olika aktörer såsom skola, polis och socialtjänst är av stor vikt för att nå framgång såväl i det förebyggande arbetet som under pågående insatser. Det inkluderar samarbete och engagemang från barnets sida, men givetvis också från barnets föräldrar, vid exempelvis möten med socialtjänsten och vid deltagande i insatser.

Regeringskansliet har gett en utredare i uppdrag att bistå Socialdepartementet med att se över möjligheterna för socialnämnden att besluta om öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavare och om fler och tidiga insatser till barn och unga (S2022:D). I översynen ingår även att analysera och ta ställning till om tillfällig föräldrapenning ska kunna lämnas till vårdnadshavare som avstår från förvärvsarbete för deltagande i insatser som beslutas av socialnämnden. Uppdraget ska redovisas senast den 5 november 2024, alltså två veckor bort.

Förslag om att ge föräldrar rätt till tillfällig föräldrapenning när de deltar i en utredning om barnets behov av hjälp och stöd enligt socialtjänstlagen eller när föräldrar deltar i en förhandsbedömning om huruvida en utredning ska inledas finns i betänkandet *Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk*

Anf. 16 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Ett gott samarbete mellan socialtjänst, skola och vårdnadshavare är en förutsättning för att ge stöd till ett barn som håller på att hamna snett. Det innebär möten i skolan på arbetstid och möten med socialtjänsten på arbetstid, och det innebär tid borta från arbetet.

Med arbetsförhållanden som liknar statsrådets eller mina går det att hantera. Arbetsdagen går att stuva om, luckor kan skapas och uppgifter kan tas igen vid ett annat tillfälle. Något inkomstbortfall blir sällan aktuellt över huvud taget eftersom man har flexibel arbetstid och inte behöver ta ledigt.

För en ensamstående förälder som arbetar i hemtjänsten eller på förskola är situationen en helt annan. Arbetar man på schema och blir kallad till ett möte på skolan, socialtjänsten eller bup med några dagars varsel måste man ta ledigt från arbetet. Det innebär inkomstbortfall. Arbetar man inte i direkt anslutning till bostadsorten kan en timmes möte på skolan mycket väl innebära att en halv dags inkomst försvinner.

Fru talman! Jag får varje dag hårresande rapporter om den ekonomiska utsattheten hos barnfamiljer. Föräldrar med låga inkomster från arbete lånar till hyra för att inte bli vräkta och söker matkassar från Stadsmissionen eller frukost från Hela Malmö för att också ha råd med mensskydd till döttrarna i slutet av månaden – så akut är krisen för många familjer i Sverige. Trångboddheten har ökat dramatiskt på ett par decennier för att bostadsbidraget urholkats, och nu ska det tillfälliga tillägget dessutom sänkas.

Fru talman! Att ha ett barn som inte mår bra eller som är på väg in i kriminalitet är en fruktansvärd upplevelse för alla föräldrar. Ändå har förslag som skulle kunna både underlätta samarbetet och lätta på stressen för föräldrarna blivit liggande i två år. Många föräldrar går på knäna ekonomiskt. De bor trångt, de väljer bort måltider för egen räkning för att ha pengar till mat till barnen, de har inga marginaler över huvud taget för oförutsedda utgifter och de oroar sig ständigt för att bli vräkta. De arbetar ofta på schema och ofta på tider då statsrådet förhoppningsvis sitter hemma i sin soffa och har fredagsmys med sin familj, precis som jag gör. Våra äldre behöver omsorg även då, men då jobbar de här mammorna.

Det här är föräldrar som går till jobbet sjuka för att de inte har råd med det inkomstbortfall som karensdagen innebär. Det är föräldrar som arbetar oerhört hårt med uppgifter som är helt avgörande för att vårt samhälle ska fungera men som ändå får det sämre och sämre ekonomiskt varje år.

Fru talman! Tycker inte statsrådet att det hade varit rimligt att åtminstone se till att de här föräldrarna får möjlighet till ekonomisk ersättning när de försöker rädda sina barn från gängen så att de slipper välja mellan att delta i det arbetet och att sätta mat på bordet till sina andra barn?

Sedan regeringen tillträdde har det legat färdiga och remitterade förslag på bordet om att ge föräldrar rätt till ersättning vid deltagande i utredning och förhandsbedömning av barnets behov av stöd. Enligt statsrådets svar bereds förslagen på Regeringskansliet, och man har också gett en utredare i uppdrag att lägga fram förslag för rätt till ekonomisk ersättning vid själva insatsen.

Svar på
interpellationer

Förslagen ska lämnas den 5 november och kommer sedan att behöva remitteras och därefter beredas. Man kan konstatera att två år redan har passerat utan att något hänt, och det är rimligt att anta att det kommer att ta minst ett år till innan riksdagen har ett förslag på bordet – om ett sådant kommer.

Fru talman! Min fråga till statsrådet är därför: Kan statsrådet här och nu garantera att regeringen kommer att gå vidare med de förändringar som krävs för att föräldrar ska ges möjlighet att delta i insatser från socialtjänsten utan att riskera att inte kunna betala hyran?

Anf. 17 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt bra att frågan om tillfällig föräldrapenning vid olika typer av insatser där föräldrar behöver närvara nu utreds.

Närvarande föräldrar är oerhört viktigt för en trygg och bra uppväxt. Det går aldrig att ersätta med offentliga åtgärder. I de fall där man inte har ett aktivt föräldraskap eller där föräldraskapet brister måste givetvis det offentliga ställa upp för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses. Det är inte tu tal om den saken. Men föräldraansvaret är otroligt viktigt, och närvarande föräldrar är otroligt viktiga för att man ska kunna lyckas hela vägen.

Det är därför av stor vikt att vi nu ser över vad som behöver göras för att uppmuntra och säkerställa så mycket föräldranärvaro som bara är möjligt i de åtgärder som nu sker, bland annat med hjälp och stöd enligt socialtjänstlagen.

Den tillfälliga föräldrapenningen är en central del av föräldrars möjlighet att kombinera familjeliv och arbetsliv. Jag tycker att ledamoten beskriver det väldigt väl. Det är inte ens alltid så att man får några dagars framförhållning för ett möte som anordnas av skolan. Saker och ting dyker upp akut, och då måste man släppa allt för att kunna närvara och finnas där för sina barn.

Rätt till ersättning för inkomstbortfall och rätt till ledighet från arbete är båda viktiga frågor för föräldrar som ibland, precis som ledamoten beskriver, med kort varsel eller akut behöver avstå från arbete eller, för den delen, arbetslöshetsersättning. Rätt till tillfällig föräldrapenning gäller för ett stort antal situationer när barnet är sjukt, när det har en funktionsnedsättning och när det handlar om vård. Det är en helt annan fråga. Men det finns många situationer då en förälder behöver ta ledigt från arbete eller från arbetssökande för att komma till socialtjänsten för olika möten eller för att delta i en utredning om behov av hjälp och stöd som barnet kan tänkas ha.

Socialtjänsten gör mycket; det måste ändå sägas. Skolan och socialtjänsten gör mycket i dag för att anpassa tider och möten så att vårdnadshavaren verkligen har möjlighet att komma. Man ska kunna arbeta klart eller sköta sina studier först och sedan ta mötet efteråt. Men ibland kan det givetvis vara nödvändigt att avsätta tid under arbetet, och då är det bra att vi nu tittar på de här frågorna. Vi kommer även att utöka insatserna för att rädda så många barn som bara är möjligt.

Den utredning som nu tittar på att införa möjligheter för socialtjänsten att besluta om öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavaren ska också ta ställning till om tillfällig föräldrapenning ska kunna lämnas till en vårdnadshavare som avstår från förvärvsarbete eller deltagande i insatser som socialnämnden beslutar. Utredningen ska också analysera om ersättning vid behov ska kunna beviljas också för kostnader som uppstår till följd av sådana insatser.

Utredningsarbetet ska som sagt redovisas om två veckor. Innan man kommer med några garantier över huvud taget för vad som kan komma att hamna på riksdagens bord tycker jag att det är lämpligt att man tittar på utredningen och inte föregriper den. Vi måste noga analysera möjligheterna för att så många föräldrar som möjligt ska kunna delta och vara närvarande när samhället kraftsamlar kring att rädda barnen.

Anf. 18 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det är absolut jätterimligt att man tittar på de utredningar man har tillsatt och deras betänkanden. Men det betänkande som kommer den 5 november står inte i konflikt med de tidigare remitterade och färdiga förslagen. I stället har dessa nu legat i malpåse i två år, samtidigt som vi har hört regeringen prata om föräldraansvar och konstant misstänkliggöra de föräldrar som försöker hjälpa sina barn men fortfarande inte har rätt att ta ledigt från arbetet.

Förslagen i den utredning som kommer den 5 november kompletterar den tidigare utredningen. De står inte emot denna utan innebär en fortsättning. Jag tycker därför inte att det statsrådet säger är ett svar på varför man har låtit detta vänta i två år och under tiden låtit föräldrar sitta i denna ekonomiska situation.

Socialtjänsten gör hela tiden ett otroligt jobb med anpassning. Anledningen till att jag lyfter frågan är att socialsekreterare har tagit kontakt med mig just därför att den här frågan kommer upp. Det de säger är: Detta kan inte bygga på att vi ska försöka hitta tider utanför arbetstid för att kunna hjälpa de här föräldrarna.

Fru talman! Jag hade tänkt hålla mig lite okaraktistiskt kort, men så blev det inte. Jag känner mig djupt bekymrad över den brist på förståelse för hur situationen ser ut som statsrådet ger uttryck för.

Att vara förälder till ett barn med så här stora behov innebär en hög press, även under de bästa förhållanden. Även för föräldrar med hög utbildning och goda inkomster är det en jättepress att både möta ett utsatt barns behov och samtidigt få vardagen att fungera och ge syskon det de behöver. Det är svårt att räkna till.

Om man då som förälder dessutom lever under ett ständigt hot om vräkning, om de växande barnen är en källa inte bara till glädje utan också till oro för hur man ska ha råd med nya skor och ytterkläder när de gamla vuxits ur, om pengarna mot slutet av varje månad är slut trots att man ätit havregrynsgröt varje dag för att barnen ska kunna få med sig ett äpple till skolan, om man redan har lånat hundralappar av sin syrra till hyran och om man inte kan hjälpa till med läxorna för att man måste jobba skift, ja, då är oron för ett barn som håller på att hamna snett ännu tyngre.

Regeringen säger sig ha motat inflationen, men i själva verket är det ju tack vare arbetstagarna i Sverige som inflationen har kunnat knäckas i och med att de har hållit tillbaka löneökningarna. De skattesänkningar som re-

geringen aviserat innebär ett miljardregn över höginkomsttagare, medan de tio de innebär för fattiga barnfamiljer inte kommer i närheten av att kompensera för de höga matkostnaderna, de hyreshöjningar som kommer och det sänkta tillägget i bostadsbidraget.

Helt enkelt: De barnfamiljer som redan tidigare levde på gränsen till det som över huvud taget är fysiskt möjligt kommer att bli ännu mer ekonomiskt pressade – fattigare – 2025.

Vi ska debattera detta ännu mer nästa vecka, men jag får ont i magen när jag tänker på de föräldrar som fortfarande inte ens kan få kompensation för inkomstbortfall när de gör allt i sin makt för att hjälpa sina barn eftersom de vill att de ska överleva och inte hamna i kriminalitet.

Fru talman! Min fråga är: Får statsrådet också ont i magen? Och när kommer föräldrarna som gör allt för att deras barn ska få en god uppväxt och inte fastna i kriminalitet att också kunna ta ledigt från jobbet för att göra detta utan att riskera vräkning?

Anf. 19 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag får ont i magen av flera anledningar. Jag blir faktiskt lite bekymrad när ledamoten tycks insinuera att jag inte skulle bry mig om de familjer vars barn riskerar att hamna i kriminalitet, de föräldrar som kämpar hårt för att få tid och möjlighet att räcka till och finnas där för sina barn eller för den delen de barn som av olika anledningar inte har föräldrar som kan ställa upp och finnas vid deras sida.

Jag tycker att det framgår med all önskvärd tydlighet att den här regeringen, inklusive mig, i stort sett inte har något annat för ögonen än att jobba mot och bekämpa den organiserade brottsligheten och gängen. På område efter område har vi sett till att lägga om, förstärka och ändra på både lagstiftning och förutsättningar på ett sätt som den tidigare regeringen inte maktade med att göra under åtta år.

Jag skulle nog vilja säga att jag får mest ont i magen av att ledamoten inte verkar ha möjlighet att förstå att detta är en oerhört viktig fråga för den här regeringen.

Att ha ett närvarande och aktivt föräldraskap är A och O i många delar. I de fall detta inte finns ska samhället finnas där och ändå garantera barnets rättigheter. Just att kunna finnas där vid olika insatser från socialtjänstens sida är oerhört viktigt. Vi tittar på dessa frågor, både i samband med det förra betänkande som lades fram och i de nya tilläggsuppgifterna, för att kunna göra ytterligare insatser. Här är dessa frågor i högsta grad en stor och viktig del.

Omställningen till en långsiktigt hållbar och mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst är nu påbörjad. 30 år har gått, och nu har vi äntligen fått en socialtjänstlagstiftning på plats som vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet – i alla fall beslutade vi den 4 juli 2024 om lagrådsremissen, så den kommer. Man börjar se ljuset i tunneln.

Sedan kan man såklart inte tillskriva en lagstiftning allting. Det krävs väldigt mycket mer. Men bara för 2025 har vi nu tillfört 1,2 miljarder för att göra denna omställning möjlig, så att vi verkligen kan jobba kunskapsbaserat med socialtjänsten och göra de insatser som krävs för att inga fler barn ska hamna i ett utanförskap eller i kriminalitet.

De här delarna ligger i allra högsta grad på regeringens bord. Men det är också klokt, när man gör stora, omfattande förändringar och dessutom får en helt ny socialtjänstlagstiftning, att man ser det i ett sammanhang och har ett helhetsperspektiv. Jag ser fram emot den utredning som kommer att läggas på bordet den 5 november. Jag kommer att lägga den vid sidan om den beredning som redan nu pågår av de tidigare förslagen i den utredning som lades fram för något år sedan.

Jag tror att vi kan få en riktigt bra helhetsbild av det hela så att föräldraskapet och föräldraansvaret kan stärkas och man kan – och ska – vara närvarande som förälder. Det handlar om att få tid, kraft och möjlighet att vara ledig från sitt arbete och givetvis också få ersättning för det.

Anf. 20 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Men föräldrarna får ingen sådan ersättning i dag, trots att förslagen är färdiga och remitterade.

Fru talman! Gång på gång har jag mött föräldrar som förlorat sina barn i det dödliga våldet. Gång på gång har jag mött förtvivlan över ett samhälle som inte varit där när man vädjat och skrikit efter hjälp. Gång på gång har jag behövt läsa hånfulla kommentarer från politiker som undrar var föräldrarna är på kvällarna – då kan jag passa på att berätta att de jobbar.

Jag har behövt lyssna på politiker som vill vräka ensamstående mammor, för att gängen har slagit klorna i deras barn, och ställa mammorna och syskonen på gatan.

Fru talman! Jag hör ord som bidragstak samtidigt som barnvräkningarna ökar. Jag hör att arbete måste löna sig, som argument för att ösa tusenlappar över ministrar, direktörer och för den delen riksdagsledamöter, medan de som arbetar i hemtjänsten och på förskolan eller städar på våra kontor får en hundralapp att kanske köpa sig något kul för.

Jag tror inte att statsrådet helt förstår under vilken omänsklig press många föräldrar befinner sig. Trots heltidsarbete kan de inte betala för en tillräckligt stor bostad. De arbetar helger och kvällar, på tider då vi andra är lediga. De åker inte på semester. De ordnar inte kalas. De köper inte julklappar, för resurserna finns inte. De kämpar som dårar varje dag med just sitt föräldraansvar. Och när något går sönder måste de låna pengar.

Fru talman! Kanske är det dags att lägga ned misstänklighöret av fattiga människor i Sverige och i stället börja hjälpa de här familjerna ekonomiskt och socialt. Det är kanske dags att låta dem andas en sekund så att de orkar, ge dem ett vettigt bostadsbidrag och en vettig bostad, säkra upp att de har råd med vettig mat och hjälpa barnen att delta på lika villkor i samhället.

Kanske borde deras hårda arbete ge nya tusenlappar i plånboken och inte bara tior. Kanske är det de som borde ha prioriterats i budgeten i stället för regeringens tokrika kompisar. Kanske vore allt det här väldigt rimligt. Jag tycker det.

Fru talman! Vi kan väl åtminstone börja med att ge föräldrar rätt till föräldrapenning när de sliter för att rädda sina barn från gängen.

Anf. 21 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Det är ändå en aning magstarkt att en miljöpartist kritiserar mig och min regering för att sänka skatten för lite för låg- och medel-

inkomsttagare när Miljöpartiet i sin egen budgetmotion föreslår att höja skatterna med över 80 miljarder. Det tycker jag är en aning magstarkt.

Men visst, jobbskatteavdragen kan bli fler. De kan också bli större. Jag är den första att säga att det är viktigt att det ska löna sig att arbeta även för dem som har låga inkomster, att det är viktigt att det ska löna sig att gå från bidrag till arbete och att marginaleffekterna måste raderas ut helt och hållet.

Den enskilt viktigaste åtgärden för att ta folk från en pressad situation och från fattigdom och en ekonomiskt utsatt situation är nämligen arbete. 60 procent av dem som i dag går på försörjningsstöd lever i utanförskap mycket på grund av att de inte har ett arbete att gå till. Jag är alltså den första att tillskynda och säga att jobbskatteavdrag för låg- och medelinkomsttagare är en utmärkt idé. Men då är det kanske på tiden att också Miljöpartiet tar sig an den idén och har med det i sin budget.

Jag vill ändå tacka för debatten. Den är väldigt viktig och väldigt bra. Det handlar om att vi behöver bygga fler starka barn så att vi inte behöver laga så många söndriga vuxna.

Att föräldraskapet måste stärkas och att det måste finnas möjlighet för föräldrar att finnas där och hjälpa sina barn när de har hamnat på glid är en viktig parameter. Vi har många olika förslag på bordet, och vi kommer att få ännu fler förslag på insatser som ska vidtas för att de här barnen ska hamna rätt igen och givetvis för att föräldrarna ska kunna vara en aktiv del i det arbetet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.13 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 7 Frågestund

Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av utbildningsminister Johan Pehrson, statsrådet Lotta Edholm, utrikesminister Maria Malmer Stenergård och statsrådet Romina Pourmokhtari.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier.

Utbildningsminister Johan Pehrson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 23 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Regeringen har fört en lite annorlunda klimatpolitik med ökade utsläpp. Efter halva mandatperioden presenteras förslag på hur regeringen anser att man ska klara *ett* av klimatmålen. Enligt klimat- och miljöministern var detta det enda scenariot. Vid senare tillfällen har det dock blivit fler.

Jag förstår att det låter förvirrande, fru talman, och det är svårt att förstå varför regeringen valde att presentera just det scenario som enligt regeringen gjorde att man klarade ett klimatmål på marginalen. I ministerns scenario finns till exempel inte konsekvenserna av om regeringen inte klarar av LULUCF fram till 2025, som betyder att Sverige i så fall måste avverka mycket mindre skog.

Min fråga till klimat- och miljöministern blir: Hur säkerställer regeringen att man klarar av både klimatmålet för LULUCF 2025 så att Sverige inte behöver minska skogsavverkningen och målet för ESR, som Sverige definitivt inte klarar om vi inte klarar målet för LULUCF?

Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag tackar för den fantastiska frågan om vilket klimatmål regeringens klimatpolitik ämnar arbeta mot. Det är något som jag och ledamoten frekvent diskuterar. Senast i förra veckan satt vi och diskuterade ingående olika delar av hur Regeringskansliet räknar mål, hur man tar emot underlag från myndigheter, hur underlagen kan skilja sig åt och andra delar i detta.

Om ledamoten är nyfiken på hur regeringen arbetar för att nå det stora målet om lagring i skog och mark är ledamoten mycket väl medveten om att vi arbetar för att nå målet, men vi måste göra det på ett sätt som värnar svenskt skogsbruk. Jag är övertygad om att Socialdemokraterna också ser med stort allvar på den frågan.

Det här är helt enkelt en pågående diskussion mellan Sverige och EU tillsammans med Finland och mellan de olika partierna.

Anf. 25 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Det är precis som ministern säger, nämligen att vi verkligen vill värna svenskt skogsbruk. Därför hade vi en politik som just värnade skogsbruket.

Min fråga till ministern var ju hur ministern avser att klara just det mål vi har till 2025. Om vi inte klarar LULUCF klarar vi inte heller det mål som ministern på en presskonferens tog upp om ESR.

Det är snart 2025. Hur ser det ut med LULUCF?

Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Jag noterar att ledamoten nämner att den tidigare regeringen drev en politik som respekterade äganderätten och skogsfrågorna, men ingenting om vilken politik det var som skulle leda till att man når LULUCF. Varför hade man inte politik som gjorde att man nådde LULUCF? Det är för att det är en jättesvår fråga. Det är en fråga som ledde

till diskussioner även i den tidigare regeringen, och det är en fråga som vi nu arbetar med.

Jag hoppas att vi samlat kan ha en bred ansats där många partier vill bidra till att svenska skogsägares äganderätt respekteras samtidigt som vi når EU:s klimatmål för skogen.

Skyddet av israeliska och judiska intressen

Anf. 27 YASMINE ERIKSSON (SD):

Fru talman! Den 7 oktober markerade årsdagen för när Hamas begick de värsta massmorden på judar sedan Förintelsen. Demokratin Israel attackeras nu av terrororganisationerna Hamas och Hizbollah samt Iran, som vill utplåna den judiska staten Israel.

Vi ser nu också hur antisemitism och terrorromantik breder ut sig även i Sverige. Åtskilliga våldsdåd har skett mot Israel på svensk mark, och nyligen besköts ett israeliskt försvarsföretag i Göteborg.

Detta riskerar att undergräva Sveriges och Israels samarbete, vilket är allvarligt i ett säkerhetspolitiskt läge där vi behöver mer samarbete med Israel, inte minst för att stärka den svenska försvarsförmågan.

Statsministern har uttryckt att bekämpandet av antisemitism och vårdandet av judiskt liv är prioriterat. Därför går min fråga till utrikesministern: Hur avser regeringen att skydda israeliska och judiska beskickningar och intressen i Sverige?

Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag tackar Yasmine Eriksson för frågan, som är otroligt viktig. Det är precis som Yasmine Eriksson säger, nämligen att det är en av regeringens viktigaste prioriteringar att skydda judiskt liv och judiska intressen. Vi ser med enormt stor oro på hur judar i Sverige blir mer rädda. Det är helt oacceptabelt.

Det här är i mångt och mycket en fråga för justitieministern, polisen och Säkerhetspolisen. Men jag kan försäkra frågeställaren om att dessa myndigheter i nära samverkan har vidtagit åtgärder för att förhindra, avvärja och reducera den typen av hot. Det här är något som regeringen följer och kommer att fortsätta att följa nära för att vi ska säkerställa att judar i Sverige är trygga.

Anf. 29 YASMINE ERIKSSON (SD):

Fru talman! Enligt Säpo har den iranska islamistiska regimen anlitat kriminella nätverk för att utföra våldsdåd i Sverige. Om till exempel attackerna mot Israels ambassad i Stockholm är beställda av Iran måste detta betraktas som statsstödd terrorism.

Vad avser regeringen att göra om det visar sig att Iran ligger bakom dessa attacker? Kan vi vänta oss att man kallar upp ambassadören till UD? Kan vi vänta oss att man skickar hem den iranska ambassadören?

Anf. 30 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Regeringen för en mycket intensiv dialog med inte minst Teheran för att utöva påtryckningar mot dem. Jag hade själv ett samtal med Irans utrikesminister där jag tog upp bland annat sms-attacken som

Säpo avslöjade, och jag uttryckte hur allvarligt vi ser på det. Man har också kallat upp ambassadören till UD, och vi fortsätter att följa detta nära. Det är *fullständigt* oacceptabelt.
(Applåder)

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Frågestund

Militära överenskommelser med Israel

Anf. 31 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! I dag kommer min fråga från Samuel, 14 år, från Norrköping, som praktiserar hos mig denna vecka. Han undrar varför Sverige fortfarande har militära överenskommelser med Israel, samtidigt som Israel mördar oskyldiga civila både i Gaza, på Västbanken och i Libanon.

Sverige har i dag en oreglerad export av rödpunktsikten som har hamnat i bosätternas händer. Vi har en militärattaché i Tel Aviv, och samtidigt köper vi israelisk krigsmateriel som aldrig förr.

Eftersom Sverige fortfarande har dessa militära band till Israel ger det en negativ signal till andra stater. Det har framstått som att vi stöttar krigsförbrytare med tanke på att Netanyahu och flera av hans ministrar är misstänkta för folkmord i såväl Internationella domstolen ICJ som Internationella brottmålsdomstolen ICC.

Vad är ministerns svar till 14-åriga Samuel?

Anf. 32 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att Sverige har en restriktiv syn på export av krigsmateriel till Israel. I praktiken har inga tillstånd lämnats sedan 50-talet, med undantag för följdleveranser av sådan materiel som inte ansågs vara krigsmateriel vid den ursprungliga affären.

Det är Inspektionen för strategiska produkter, ISP, som är behörig tillsyns- och tillståndsmyndighet för krigsmateriel och export. När det gäller enskilda vapen och länder får man naturligtvis vända sig till den.

Det är mitt svar till Samuel.

Anf. 33 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Nu stoppas ju hjälpsändningar till norra Gaza. De har strypts. Hungerkatastrofen är ett faktum.

I Libanon har Israel nu attackerat FN:s fredsbevarande styrkor Unifil. Nu bombas hem, skolor och myndighetsbyggnader med tusentals oskyldiga offer.

Vad gör den svenska regeringen för att få stopp på Israels bombningar av Gaza och Libanon? Vad gör den svenska regeringen för att få till stånd en permanent vapenvila?

Anf. 34 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Det är en stor fråga att besvara på 30 sekunder, men vi ser från regeringens sida med mycket stor oro på det stora humanitära lidandet i Gaza men också i Libanon.

Det är därför vi sedan de fruktansvärda terrorattackerna den 7 oktober, som har resulterat i de här attackerna på Gaza och Hizbollah, har ökat biståndet väsentligt till både Libanon och Gaza.

Vi fortsätter trycka på i det internationella samfundet, inte minst genom EU, för att få till stånd en vapenvila och på sikt en tvåstatslösning.

Förändring av betygssystemet

Anf. 35 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Dagens betygssystem är bland det mest demoraliserande som finns i Sverige. Det är godtyckligt, skadligt och korrupperande och emotionellt stötande. Det är dessutom oklart vad det egentligen är som betygsätts.

Det är inte jag som säger detta; det är Magnus Henrekson, som är betygsutredare. Han säger samma sak som andra betygsutredare har sagt, som forskning har sagt och som massor av lärare har sagt gång på gång: Ta bort den hårda godkänthgränsen i skolan! Den hårda godkänthgränsen leder till att 20 000 elever slås ut ur skolan varje år.

L har hindrat den här förändringen. Nu har man ändrat sig, säger man. Det är jättebra, men det är bara på papperet. Vi har erbjudit majoritet i den här kammaren för att ta bort den hårda gränsen som skapar utslagning, men L säger nej.

Jag har frågat förut om regeringen vill ta bort den hårda godkänthgränsen. Jag har frågat skolministern. Jag har frågat hennes chef utbildningsministern. Men jag får inte något svar på om regeringen tänker ändra detta. Ändå säger L nej till den majoritet som finns i denna kammare.

Vad är skolministerns svar i dag till Sveriges barn och ungdomar? Kommer regeringen att ta bort den hårda godkänthgränsen eller inte?

Anf. 36 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tackar för denna viktiga fråga.

Jag är väldigt glad över att ledamoten har så stort förtroende för den utredare som den här regeringen har tillsatt just för att skapa ett helt nytt betygssystem.

Vi måste komma ihåg att vi har jättestor betygsinflation i Sverige. Vi har problem med F-gränsen. Vi har problem med att väldigt många elever får alldeles för höga betyg i förhållande till sina kunskaper.

Allt det här måste vi förändra, men vi måste göra det samlat utifrån de förslag som ännu inte lagts fram. Betygsutredningen kommer med sitt förslag i februari, och jag ser verkligen fram emot att då ha en diskussion om de förslag som utredaren lägger fram.

Anf. 37 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Jag har förtroende för utredaren. Jag har också haft förtroende för de forskare, lärare med flera som sagt det här förut. Det har inte Liberalerna haft. Det är lite synd, för om de haft det hade vi varit på en annan plats i dag.

Frågan är fortfarande om ni ska ta bort det här. Kan vi få ett löfte från regeringen att ni kommer att ta bort den hårda godkänthgränsen, eller kan vi inte det? Det är en relativt konkret fråga, tycker jag.

Jag är glad att vi kan ha en diskussion också, men jag skulle vara ännu gladare om vi kunde få till faktisk förändring som stoppar den helt för-

Anf. 38 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tackar så mycket för följdfrågan.

Självklart har jag respekt för Sveriges grundlag. Den implicerar att man måste utreda sådana här viktiga frågor innan man fattar beslut.

Betygsutredningen måste ses i sitt sammanhang. Den måste också kopplas till Läroplansutredningen och till mängder av andra svåra problem som svensk skola har, för det är självklart så att de här frågorna hänger ihop.

Det finns ännu inget förslag att ta ställning till, men jag är naturligtvis väldigt positiv till de signaler som hittills har kommit från utredningen.

Frågestund

Slopat bidrag till Ibn Rushd

Anf. 39 MATS BERGLUND (MP):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Johan Pehrson.

Den 5 september meddelade Folkbildningsrådet att studieförbundet Ibn Rushd inte kommer att få fortsatta medel. Beslutet motiverades med att Ibn Rushd inte har förutsättningar att förvalta och utveckla verksamheten.

Den tidigare ministern med ansvar för folkbildningen anger däremot i medierna en helt annan anledning till beslutet – att det handlar om studieförbundets ”unkna värderingar”. Detta samt att beslutet var politiserat bekräftas av Mats Persson i ett inlägg på plattformen X. Det är ”regeringens ihärdiga arbete med att få bukt på fusk och felaktigheter inom folkbildningen” som ”nu fått full effekt”.

Min fråga till statsrådet är då vad som gäller. Talar statsrådet Mats Persson sanning när han säger att beslutet baserades på Ibn Rushds unkna värderingar samt på regeringens ihärdiga arbete?

Anf. 40 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! När man tittar på frågan om folkbildning ser man att det skett en uppstramning. Folkbildningsrådet har tagit sig i kragen på många sätt, inte minst i dialog med regeringen, för att se till att fusk och fel ska bort. Konstiga kurser ska inte hållas.

Studieförbundet som nu är aktuellt har haft en hel del udda underlag, särskilt om man talar om folkbildning. Jag lägger ingen nedvärdering i det, men jag kan konstatera att det finns en omfattande debatt om vad det studieförbundet bildar om. Det är i alla fall allt annat än liberala värden.

Beslutet är fattat, säger Folkbildningsrådet när jag har dialog med det, därför att det här studieförbundet under rådande omständigheter saknar kapacitet att bedriva folkbildning. I detta kan man nog läsa in ganska mycket, men det är slutsatsen. Jag överprövar inte Folkbildningsrådets inställning i den här frågan.

Däremot fortsätter vi bereda Folkbildningsutredningens betänkande.

Anf. 41 MATS BERGLUND (MP):

Fru talman! Tack till statsrådet för svaret!

Kanske har då det tidigare statsrådet läst in lite för mycket, för anledningen till frågan är ju att Mats Perssons uttalande har vållat bekymmer för folkbildningen men också för Folkbildningsrådet, som har varit tvungen att gå ut med ett förtydligande i det här.

Min följdfråga blir om statsrådet avser att göra som Folkbildningsrådet och på något sätt reparera den här skadan, exempelvis med ett eget förtydligande.

Anf. 42 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag kommer att ha omfattande dialoger med Folkbildningsrådet framöver, brett.

I den utredning som nu har kommit om Folkbildningsrådet och den svenska folkbildningen framhålls vikten av att resurserna går till rätt saker. Det är tre saker som ska prioriteras: Det är demokrati, det är demokrati och det är demokrati.

Folk får ha kurser i allt möjligt hokusfokus om de vill, men det är ingenting som staten någonsin ska finansiera. Det är det vi har fokus på, och då kan vi nog också klara ut frågan om exakt vad som ledde till att man slutade ge bidrag till det här studieförbundet.
(Applåder)

Irans säkerhetshotande verksamhet

Anf. 43 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Min fråga är till utrikesministern.

Vi har nu ett antal rapporter om att Iran på olika sätt bedriver allvarlig subversiv verksamhet i Sverige i dag. Man kan till och med tala om terroristbrott.

Säkerhetspolisen har rapporterat att Iran har planerat att mörda enskilda svenska medborgare, som ordföranden för Judiska centralrådet. Israelska ambassaden har blivit utsatt för beskjutning. Någon har även kastat in en handgranat på ambassadens område. Iran samarbetar här med kriminella gäng. Vi vet sedan gammalt att Iran även spionerar på iranska flyktingar i Sverige.

Jag skulle därför vilja veta vilka åtgärder regeringen vidtar i internationella sammanhang för att trycka tillbaka den iranska aggressionen.

Anf. 44 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Tack, Stefan Olsson, för denna viktiga fråga! Jag vill vara väldigt tydlig: Sverige ska inte vara en plattform för främmande makts säkerhetshotande verksamhet, oavsett om det handlar om cyberangrepp, underrättelseinhämtning eller rena vålds- eller terroråd. Man ska inte heller kunna använda sig av ombud för att göra detta. Det framförde jag direkt till Irans utrikesminister för någon vecka sedan.

Som jag sa i mitt svar på en tidigare frågeställares fråga har Säkerhetspolisen och Polismyndigheten ett stort ansvar för att säkerställa att vi har trygghet i vårt land, även när det gäller denna typ av operationer.

Jag vill lyfta tre exempel från den senaste veckan på saker som regeringen har varit med och arbetat för. Vi antog på rådsmötet i veckan nya sanktioner mot Iran. Statsministern har också tydligt meddelat att regeringen tillsammans med en enig riksdag vill att man ska terrorlista Islamiska revolutionsgardet. Slutligen har vi också, tillsammans med andra länder, lämnat in en stämningsansökan mot Iran med anledning av en flygolycka.

Anf. 45 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Den senaste nyheten kände jag inte till, så utrikesministern får naturligtvis i sitt nästa inlägg förklara vidare vad det är för åtal som nu väntar.

Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Vi fortsätter att kräva rättvisa för offren i samband med Irans nedskjutning av planet PS752 för fyra år sedan. Det var 176 personer som dödades, varav 17 personer hemmahörande i Sverige. I går lämnade Sverige, Ukraina, Kanada och Storbritannien in en inläga till Internationella domstolen i Haag i ett mål mot Iran som vi har väckt där. Vi kräver att Irans folkrättsliga ansvar för nedskjutningen slås fast och att anhöriga till offren får upprättelse.

(Applåder)

Ansvar för barns uppfostran

Anf. 47 CAMILLA RINALDO MILLER (KD):

Fru talman! Kristdemokraterna har alltid lyft att familjen är den viktigaste byggstenen för ett fungerande samhälle, att staten ska stötta familjen, inte styra, och att det förebyggande arbetet börjar i hemmet. Därför förundrades jag igen när jag tittade på *Agendas* partiledarutfrågning i söndags, där inte en utan flera partiledare ville lägga ansvaret för barnens fostran på skolan i stället för på föräldrarna.

För att stoppa rekryteringen av barn till kriminella gäng krävs en rad åtgärder från olika delar av samhället – skolan och socialtjänsten med flera. Men att exkludera föräldrarna och vikten av att familjerna tidigt får stöd och bra förutsättningar från ekvationen är, i alla fall enligt mig och Kristdemokraterna, inte rätt väg att gå.

Min fråga till utbildningsminister Johan Pehrson blir av den anledningen: Anser ministern att det är skolan eller föräldrarna som ska ha ansvaret för barns uppfostran?

Anf. 48 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Här finns inte riktigt någon målkonflikt, anser jag. Det är klart att föräldrarna har ansvar för sina barn. Det finns massor av människor i Sverige som sätter barn till världen, även om de just nu enligt statistiken är lite för få, har jag noterat. Det får man väl lösa; det är ju helg snart. Men problemet är att människor inte tar ansvar för sina barn när de satts till världen. Pappor är väldigt ofta helt frånvarande – det är djupt störande.

När föräldrarna abdikerar eller inte har kapacitet, vilket det ofta också kan handla om, måste socialtjänsten kliva in. Och så finns det en avgörande skyddsfaktor: Vi måste i skolan och inte minst redan i förskolan, som regeringen också satsar resurser på, för det är en väldigt viktig verksamhet, försöka kompensera för detta och stötta barnen. Barnen är egna individer som har rätt att socialiseras med andra och att få möjlighet till kunskap för att kunna vara fria och självständiga individer i framtiden.

Anf. 49 CAMILLA RINALDO MILLER (KD):

Fru talman! Tack, Johan Pehrson, för svaret! Då är vi ganska överens om att föräldraskapsstöd och utbildning är jätteviktigt. Vi kristdemokrater tror ändå att föräldrar har förmåga att fostra sina barn, men uppfattningen jag fick i *Agenda* var att man vill lägga över ansvaret på lärarna och skolan. Var det en missuppfattning av mig? Tycker ministern att det är föräldrarnas eller skolans och lärarnas ansvar att fostra barnen?

Anf. 50 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det är klart att föräldrarna har ett avgörande ansvar. Förälder är man på morgonen, på dagen, på kvällen och på natten. Det är föräldrar som ska se till att ungarna kommer hem på natten, att de kommer iväg i tid till skolan och att de inte sitter och håller på med telefonerna hela nätterna. Föräldrarna är ansvariga för barnens fostran.

Men skolan har också en viktig roll, och vi måste komplettera med socialtjänsten. Den pappaängest som jag känner inför att så många föräldrar, inte minst män, är helt frånvarande gör mig faktiskt sömnlös för alla deras barns skull.

Situationen i Venezuela

Anf. 51 MAURICIO ROJAS (L):

Fru talman! Venezuela befinner sig mitt i en avgörande kamp för friheten och demokratin. Vid presidentvalet den 28 juli vann den demokratiska oppositionens kandidat Edmundo González en överväldigande seger mot den sittande presidenten Nicolás Maduro. De olika internationella organisationer som granskat valresultatet har bekräftat oppositionens klara seger och fördömt regeringens plumpa försök att förfuska det venezuelanska folkets vilja.

I detta sammanhang vill jag fråga utrikesministern om den svenska regeringens insatser i syfte att stödja Venezuelas folk i kampen för att återfå både friheten och demokratin.

Anf. 52 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Tack, Mauricio Rojas, för denna viktiga fråga! Utvecklingen i Venezuela efter valet i juli är oerhört oroande. Självklart ska det venezuelanska folkets vilja respekteras, och de som står upp för demokrati och frihet förtjänar vårt fulla stöd.

Att oppositionens presidentkandidat Edmundo González tvingats lämna Venezuela efter att regimen utfärdat en arresteringsorder mot honom är ännu ett tecken på Nicolás Maduros flagranta åsidosättande av demokratiska principer.

Sverige verkar inom EU:s arbetsgrupper för en förnyelse av sanktionerna samt fler och bredare individlistningar. Regeringen har också tidigare beslutat om ytterligare 10 miljoner i stöd via Sida till aktörer som arbetar med yttrande- och pressfrihetsfrågor samt oberoende medier kopplade till Venezuela. Vi kommer att fortsätta ligga på i denna fråga.
(Applåder)

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Frågestund

Anf. 53 MAURICIO ROJAS (L):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Allt fler oppositionella fångslas, torteras och försvinner i Venezuela. I en rapport som presenterades för ett par dagar sedan konstaterar en delegation från Förenta nationerna att allvarliga brott mot mänskligheten begåtts av landets regering. Därför vill jag fråga utrikesministern om den svenska regeringens agerande i detta avseende.

Anf. 54 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! I förra veckan pratade jag en lång stund med Edmundo González och oppositionsledaren María Corina Machado, och de berättade också om de vedervärdiga övergrepp som begås mot befolkningen i Venezuela och som bara tycks bli värre och värre. Regeringen är av den mycket tydliga uppfattningen att dessa övergrepp måste utredas och ansvariga ställas till svars. Detta är en fråga vi driver här men också på andra ställen runt om i världen.

Regeringens miljöpolitik

Anf. 55 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Min fråga går till klimat- och miljöministern. Regeringen är tydlig med att man inte når miljömålen. Hur ser ministern på det faktum att regeringen, som har både ansvaret, makten och resurserna att agera, fortfarande inte klarar av att leverera på de miljömål som i vart fall sju av åtta partier i Sveriges riksdag och samtliga tre partier i regeringen står bakom?

Anf. 56 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Tack, ledamoten Järrebring, för en väl ställd fråga! Vi talar ju väldigt ofta om klimatmålen men mer sällan om de miljö kvalitetsmål som Sverige också ska leva upp till. Där har vi många kvarstående utmaningar.

När det gäller många av dessa mål har vi under lång tid tyvärr sett att utvecklingen antingen står stilla eller till och med går i fel riktning. Det är verkligen något som vi behöver sätta stopp för.

Jag är en stor vän av insatser som vi vet har mångdubbel nytta. Ett exempel på sådant som regeringen gör för detta är vår historiska satsning på våtmarker. Att återvåta utdikade våtmarker är något som både tar oss närmare miljömålen och kan leda till en högre kolsänka och en barriär, som en klimatanpassningsåtgärd. Det finns mycket som är positivt med de insatser som har mångdubbla nyttor, men vi kommer att behöva utveckla fler lösningar och stöd så att vi på ett fullgott sätt kan utveckla insatser som leder till en förbättring gentemot våra miljö kvalitetsmål.

Hot och våld mot skolpersonal

Anf. 57 PATRICK RESLOW (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Lotta Edholm.

I en färsk rapport från Arbetsmiljöverket konstateras att anmälningar om allvarliga händelser på grund av hot eller våld i arbetet ökat lavinartat i skolan mellan 2013 och 2023 och att denna ökning är betydligt större än i arbetslivet i övrigt. Allra värst är det i grundskolan.

Arbetsmiljöverket skriver också att antalet arbetsolyckor som är kopplade till hot och våld och har lett till sjukfrånvaro har ökat med 20 procent i skolan medan övriga arbetslivet ser en minskning. I de flesta fall är det också en elev som har varit hotfull eller våldsam mot skolpersonal.

Jag undrar därför vilka åtgärder som statsrådet tänker vidta för att säkerställa ordning och disciplin på skolorna och skydda skolpersonal från hot och våld.

Anf. 58 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Tack, ledamoten, för en otroligt viktig fråga! Precis som ledamoten säger är det stökigare och mer våld i svenska klassrum än i de flesta andra jämförbara länder. Det är därför som regeringen bland annat har tillsatt en utredning om trygghet och studiero och om hur man ska kunna ge rektorer och lärare större befogenheter. Vi satsar stort på akutskolor där elever kan placeras tillfälligt. Det handlar till exempel om elever som beter sig på ett sådant sätt att de utgör ett hot.

Vi måste få fler särskilda undervisningsgrupper i Sverige. Många av de elever som är stökiga behöver mycket mer hjälp och stöd. Vi kommer också att ge OECD i uppdrag att titta närmare på Pisaundersökningen, för den visar ju precis samma sak, nämligen att det finns ett direkt samband mellan stök och hot och sämre skolresultat.

Målen för naturvård

Anf. 59 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Fru talman! Vi lever i det sjätte massutdöendet. Den samlade forskningen larmar om att krisen för den biologiska mångfalden är ett lika stort hot mot mänskligheten som klimatkrisen.

Nästa vecka inleds FN:s konferens om biologisk mångfald. Det allvarliga läget ställer höga krav på länderna att agera snabbt.

I Sverige utgår målen för hur mycket natur som ska skyddas och restaureras i dag från vad vetenskapen säger krävs för att bevara arter och deras livsmiljöer. Det anser vi är en bra ordning.

Men nu slår miljöorganisationer larm om att regeringen planerar att ändra detta, så att man i stället ska utgå från hur läget var 1995. När det gäller till exempel skogen skulle ett sådant beslut innebära att ingen mer skog skulle anses behöva skyddas. Vi vet att skogsindustrin har arbetat hårt för att få till en sådan förändring, men det är verkligen inte vad den biologiska mångfalden behöver.

Min fråga till klimat- och miljöministern är: Ska mål för naturvård utgå från vetenskap eller från krav från skogsindustrins lobbyister?

Anf. 60 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågan! På den internationella arenan arbetar vi väldigt hårt för att fler länder ska öka sitt engagemang i att skydda natur och hav. Jag är väldigt stolt över att ha varit på plats när Sverige bidrog till att ett ordentligt ramverk beslutades, Kunming–Montreal-ramverket, som innebär att man ska skydda 30 procent av både land och hav. Det är en väldigt bra målsättning.

I Sverige bildas ungefär 100 nya naturreservat per år. Det är viktigt att vi värnar vår skyddade natur samtidigt som vi värnar äganderätten. Det är en balansgång där man ska väga in både miljökrav och miljömål och också ta hänsyn till den äganderätt som gör väldigt många skogsägare på ett fullgott sätt kan ta hand om sin skog på ett sätt som värnar även miljöaspekterna.

Jag har full tilltro till att folk som äger skog faktiskt också är måna om miljö. Jag ser inte den motsättning som man kanske ser från andra partier. Men vi är väldigt måna om miljön, och vi arbetar för att skydda den på många sätt i Sverige.

Nedskärningar i förskolan och skolan

Anf. 61 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Utslagning av 20 000 ungdomar per år har vi talat om, men krisen i skolan innebär också att skillnaden ökar mellan dem som lyckas och dem som misslyckas. Det innebär ökad psykisk ohälsa, inte minst bland barn med NPF. En av de två viktigaste åtgärderna – det handlar om betygssystemet – har vi redan varit inne på, men den andra handlar om att faktiskt behålla pedagogerna i förskolan och skolan.

Trots detta kan vi konstatera att mycket av den politik som nu förs leder till det omvända. Skolor stängs, pedagoger sägs upp och barn slås ut. Därför undrar jag: Vad gör skolministern för att kommuner och huvudmän ska sluta säga upp pedagoger och stänga skolor, och vad gör skolministern mot utslagningen i skolan?

Anf. 62 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Ja, det är en oroväckande utveckling vi ser i många skolor. En viktig förklaring till det som ledamoten talar om är till exempel att det förekommer väldigt mycket hot och trakasserier i svensk skola. Många lärarstudenter efterlyser också en bättre lärarutbildning, inte minst på det här området.

Vi kommer snart att ta emot en utredning om lärarutbildningen. Det är väldigt viktigt. Men vi måste också satsa resurser på svensk skola, och det gör också regeringen just nu. Men kommunerna, som har ansvaret för grundskola och gymnasieskola, måste också ta sitt ansvar eftersom skolan är kommunaliserad.

Det finns alltså en lång rad åtgärder som måste vidtas. Men det hänger naturligtvis också ihop med den kunskapskris vi har i svensk skola. Många upplever att skolan inte är en så attraktiv arbetsmiljö som den skulle kunna vara.

Frågestund

Anf. 63 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Min fråga går till utbildningsminister Johan Pehrson.

Jag var på ett möte i går som hette Västsvensk samling. Det var politiker, tjänstepersoner och näringsliv som samlades för att tala om Sveriges forskning, framtiden och hur vi ska få vår starka innovation att växa ännu mer. En fråga var förstås när forskningspropositionen kommer och vad den kommer att innehålla, och där blir det ännu en stunds väntan. Men en annan viktig fråga var: Vad händer i Europa, och hur når vi fram så att vi kan synas mycket mer i Europa?

Även om vi är starka i Sverige – Västsverige är ju väldigt starkt, såklart – behöver vi också Europa. Jag vill fråga ministern vad vi gör för att stärka vår position när det gäller forskningen i Europa.

Anf. 64 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag vill understryka att det finns fantastisk forskning och fantastiska utbildningsinstitutioner i Sverige – i väst, i öst, i mitten, i norr och i söder. Men det europeiska samarbetet är väldigt viktigt.

Även om vi i Sverige tar viktiga steg – det har ju regeringen redovisat – för att satsa på svensk forskning, lyfta den till en högre nivå och fokusera på det som kallas excellens, alltså kvalitet och spetsforskning inom områden som vi vet är avgörande för Sverige som välfärdsnation, är det europeiska samarbetet otroligt viktigt. Detta jobbar man med inom EU nu, och den nya kommissionen kommer att arbeta med den europeiska forskningspolitiken. Mitt uppdrag för svenska folkets räkning är att se till att Sverige ligger långt fram, inte bara med de stora satsningar som görs i till exempel Lund, vilket dock inte ligger på Västkusten.

Framtiden för gamla dammar

Anf. 65 MATHIAS BENGTSSON (KD):

Fru talman! I Ludvika kommun i Dalarna finns flera dammar som i generationer har reglerat sjöarna i bygden. De hotas nu av rivning till följd av den nya nationella planen för omprövning av vattenkraft. En rivning skulle kunna få katastrofala konsekvenser för såväl lokalsamhälle som miljö.

Säffsjön, Tyfors, Gravendal och Strömsdal är några områden där dammarna är viktiga för såväl vattenreglering som näringsliv, för att inte tala om kulturarvet. Vi talar alltså om sjöar som har varit reglerade i hundratals år. Att tömma de sjöarna skulle både öka risken för översvämningar i oregrerade vattendrag och riskera att öka förekomsten av mygg på ett oönskat sätt, vilket vi har sett i till exempel nedre Dalälven.

Detta är ett problem på flera ställen i landet. Därför tänkte jag fråga klimat- och miljöministern: Vad gör regeringen för att rädda dammarna?

Anf. 66 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Tack, ledamoten, för en väl ställd fråga! EU:s vattendirektiv har gällt sedan millennieskiftet. Syftet med det är att skydda vattenmiljön och se till att vi har friska sjöar och vattendrag. Det är ett väldigt hederligt syfte.

Sedan tycker vi att det har varit en problematik i hur vi exempelvis har skött omprövningen och miljöprövningarna för vattenkraften. Därför har regeringen under en lång tid lagt mycket arbete på att se till att rätta till detta och se till att prövningarna blir mer ändamålsenliga och förutsägbara.

Jag har också nåtts av dessa nyheter. Jag kan vara ärlig och säga att jag först och främst behöver skaffa mig en ordentlig bild av vad det är som händer. Men det går självklart att förbättra miljöaspekterna i våra vatten. Det tror jag att vi alla vill, inte minst de som äger dammarna. Man kan göra detta utan att förstöra kulturlandskapet och utan att inskränka äganderätten, som vi verkligen värnar.

Här behöver vi helt enkelt ta en titt på vad det är som händer för att få en bättre uppfattning om hur vi sedan kan ta tag i det som uppstår.

Regeringens inställning till Israels agerande

Anf. 67 LINNÉA WICKMAN (S):

Fru talman! De senaste dagarna har Israel attackerat FN:s fredsbevarande styrka i Libanon. Det israeliska parlamentet förbereder lagstiftning som skulle innebära att UNRWA helt förhindras att utföra sina oersättliga och livräddande insatser i ett läge där situationen i Gaza är ett helvete på jorden.

Sveriges regering har inte förmått stå upp för folkrätten, agera aktivt för en vapenvila, fördöma krigsbrott och låta krigsförbrytelser få konsekvenser oavsett vilka som står för dem. Regeringen driver inte ens frågan om att frysa EU:s handelsavtal med Israel så länge de inte följer internationella domstolens utslag om att förhindra ett folkmord.

USA har sagt att de kommer att upphöra med vapenleveranser till Israel om Israel fortsätter stoppa införseln av nödhjälp till Gaza. Storbritannien har stoppat en del av sin vapenexport och öppnar nu för sanktioner mot extremistiska israeliska regeringsföreträdare.

Min fråga till utrikesministern är då: Vad är Sveriges regering nu beredd att göra?

Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Det var en och annan fråga på en minut. Regeringen för en mycket aktiv politik för att säkerställa att vi ska få en vapenvila och på sikt en tvästatslösning.

Det är ett fruktansvärt humanitärt lidande. Det är också därför som regeringen skjuter till medel, som jag tidigare har berättat om, både för att lindra lidandet i Gaza, där vi naturligtvis också ser en mycket stor oro för att man inte har tillräckligt humanitärt tillträde, och för att lindra lidandet hos den libanesiska befolkningen.

När det gäller handelsavtal är vi av uppfattningen att det är lättare för oss att påverka om vi också fortsätter att ha relationer med länder. Vi har handel med Israel, och vi kommer att fortsätta föra en dialog med Israel.

Samtidigt som vi står upp för Israels rätt att försvara sig efter de fruktansvärda terrorråden den 7 oktober måste Israel följa de provisoriska åtgärder som domstolen har meddelat.

Frågestund

Anf. 69 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! För snart ett år sedan aviserade samarbetspartierna en utvidgning av Tidöavtalet, så att även strandskyddsfrågorna inkluderas. Det var ett efterlängtat besked för alla oss som gärna ser lite mer av frihetlig politik i vårt avlånga land.

Det reformerade strandskyddet blir en tvåstegsraket. Först ska utredningen *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd* tas om hand. Den tar framför allt sikte på areella näringar. Men uppdateringen av Tidöavtalet säger även att en ny utredning ska tillsättas med inriktning mot att öka bebyggelse nära vatten.

Min fråga till statsrådet är helt enkelt: Hur går det arbetet på Regeringskansliet, och när kan vi förvänta oss leverans?

Anf. 70 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Detta är en viktig fråga eftersom Sverige inte ska vara ett land där människors liv inskränks på grund av detaljregleringar som för de allra flesta upplevs som helt bisarra. Strandskyddet har blivit en sådan reglering.

Redan nu arbetar regeringen hårt för att förändra detta. Det handlar om att regeringen i ett första steg ska införa lättnader i strandskyddet, med beredda underlag, och sedan utreda om en ny modell bör införas där det nuvarande systemet för strandskydd ersätts av ett nytt system där kommunerna ges möjlighet att själva peka ut exempelvis sjöar och vattendrag där strandskydd ska gälla. Och i områden där exploateringstrycket bedöms som exceptionellt högt eller om det finns synnerliga skäl ska fortfarande ett strikt strandskydd tillämpas.

Med denna förändring hoppas vi se till att vi får ett mer frihetligt Sverige. Vi arbetar väldigt hårt med den frågan.

Klimatmålen

Anf. 71 ANDERS KARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari. De svenska klimatmålen nås inte på vare sig kort eller lång sikt, något som man kan ta del av i regeringens budgetproposition. Samtidigt förmår regeringen inte få till stånd de vindkraftsprojekt till havs som behövs för att få fram mer billig el och driva klimatmålen i rätt riktning. Näringslivet är riktigt oroligt.

Har statsministern en ambition att nå klimatmålen på kort och lång sikt? Det är min fråga.

Anf. 72 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! När det gäller huruvida statsministern ämnar nå klimatmål eller inte kan jag bekräfta att statsministern och jag arbetar väldigt samlat kring denna fråga eftersom vi båda har ett stort intresse för klimatpolitiken. Det har vi allra främst eftersom det inte bara handlar om vår planet. Det handlar också om svenskt näringsliv och svensk konkurrenskraft.

När det gäller klimatet har Sverige verkligen en fantastisk förmåga att exportera rena varor och tjänster till hela vårt jordklot och bidra till minskade utsläpp världen över.

Regeringen arbetar hårt för att nå Sveriges klimatmål, och med den budget som vi lägger fram tar vi oss närmare målen. Vi minskar utsläpp.

Jag noterar att den skuggbudget som ledamotens parti Centerpartiet lade fram faktiskt är längst ifrån att nå målen av budgetarna från alla partier i hela riksdagen. Är det så att man bekymrar sig kan man i varje fall lita på att det med den här regeringen går snabbare och bättre än vad det hade gjort med det skuggbudgetalternativ som inte minst Centerpartiet har lagt fram.

(Applåder)

Stärkande av elevernas kunskaper

Anf. 73 OSKAR SVÄRD (M):

Fru talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Lotta Edholm. Det är mycket som fungerar väl med svensk skola. Sveriges lärare gör ett stort och väldigt viktigt jobb, men det finns delar som kan bli bättre.

Många barn i Sverige saknar grundläggande kunskaper i att räkna, skriva och läsa längre texter. Under förra veckan var jag i Örebro län med lokala företrädare och besökte flera grundskolor. Under dessa besök var en av de viktigaste frågorna att en relativt stor andel av eleverna inte når kunskapsmålen och inte får godkända betyg. Det är dåligt för de elever som drabbas, men det är också dåligt för Sverige som land.

Jag vet att vi nu är inne på en ny kurs, en omläggning av skolpolitiken. Det är rätt, och det är välkommet.

Min fråga till statsrådet är: Hur ska regeringen arbeta vidare för att på ett bättre sätt rusta Sveriges elever för framtiden och stärka kunskapsresultaten?

Anf. 74 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tackar för denna mycket viktiga fråga. Jag kan drista mig att säga att jag tycker att det är väldigt bra när riksdagsledamöter är ute och besöker skolor. Det är viktigt att få en bild av verkligheten, men detta är också ett väldigt starkt stöd för det viktiga arbete som lärare utför i våra skolor.

Svensk skola måste gå tillbaka till grunderna, det vill säga vi måste få ett mycket större fokus på det som är grundläggande kunskaper och färdigheter. Sverige befinner sig i en läskris. Det är 20–25 procent av eleverna som inte kan läsa tillräckligt bra för att klara fortsatta studier eller ens få ett jobb så småningom.

Mycket av detta beror på att vi i Sverige sätter in stöd väldigt sent. Vi har en utredning som tittar på det. Men det handlar naturligtvis om att göra om läroplaner och betygssystem, att se till att lärare får större befogenheter i klassrummet och så vidare.

En minut kändes kort.

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Frågestund

Anf. 75 LILI ANDRÉ (KD):

Fru talman! Min fråga går till skolminister Lotta Edholm.

För många unga är det självklart att må bra, men för andra är det en ständig kamp där ångest, depression och självmordstankar är en del av vardagen. Den ökade psykiska ohälsan hos barn och unga är ett av vår tids största samhällsproblem, och i arbetet för att vända utvecklingen är skolan och elevhälsan viktiga. Elevhälsan har en unik position och möjlighet att upptäcka tidiga tecken på psykisk ohälsa, men det är bup som har den specialistkompetens som krävs för att ge djupare stöd och behandling. Därför måste elevhälsan och bup hänga ihop så att inget barn faller mellan stolarna eller hamnar i lång kö i överlämningen från skola till bup.

Hur ser regeringen på detta? Vad görs för att Sveriges unga ska få den hjälp och vård de behöver i tid?

Anf. 76 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Detta är inte bara mitt ansvarsområde, och jag kan inte så väldigt mycket om barn- och ungdomspsykiatri. Men det vi gör nu är att vi förändrar elevhälsan så att den får tillbaka sitt vårduppdrag. Tidigare tog man sitt barn till barnavårdscentralen, och sedan fungerade skolhälsovården som en fortsättning på det. Detta bröts för 10–15 år sedan, och vi fick då en elevhälsa som fungerar på ett annorlunda sätt.

Vi har tillsatt en utredning som tittar på hur man ska kunna få en elevhälsogaranti, vilka yrken som ska ingå i elevhälsan och så vidare. Jag återkommer i frågan när utredningen är färdig.

Regeringens syn på Svenska kommittén mot antisemitism

Anf. 77 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Fru talman! Runt om i samhället noterar vi med bestörtning en växande antisemitism. I efterspelet till de fruktansvärda terrorattackerna den 7 oktober i fjol är det många som vittnar om att antisemitismen har blivit mer påtaglig i vårt land.

Mot denna bakgrund vill jag återknyta till ett replikskifte i söndagens partiledardebatt i *Agenda* då partiledaren för det största partiet i regeringsunderlaget, Jimmie Åkesson, beskrev en text från Svenska kommittén mot antisemitism som en partsinlaga. Min fråga till Johan Pehrson, som är här för att svara även på allmänna frågor, är: Delar regeringen uppfattningen att Svenska kommittén mot antisemitism och dess i många år idoga arbete utgör en partsinlaga, eller ser han framför sig konkreta åtgärder för att verkligen motverka antisemitismen i samhället?

Anf. 78 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Antisemitismen är ett mörker och ett gissel som har plågat judar över hela världen genom historien, också i Sverige. Regeringen gör stora insatser för att skydda möjligheten till judiskt liv i Sverige. Vi samarbetar med många, anslår resurser för forskning och säkerhet och gör insatser för att på olika sätt stötta det judiska livet i Sverige, som uppenbart är under attack.

Vi har också en dialog med Svenska kommittén mot antisemitism, och det är ett väldigt bra samarbete. Jag betraktar inte deras åsikter som någon form av partsinlaga.

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Frågestund

Svenska barn i krigsdrabbade områden och skolors orosanmälningar

Anf. 79 MONA OLIN (SD):

Fru talman! Min fråga går till skolminister Lotta Edholm.

Skolterminen pågår för fullt, men i skolor runt om i landet står skolbänkar tomma. Vissa av dessa saknade barn befinner sig inte ens i Sverige utan i krigets Libanon, där terrorgruppen Hizbollah härjar, eller i andra krigsdrabbade länder. Utrikesdepartementet har sedan lång tid markerat mot resor till Libanon, avrått svenska medborgare från att resa dit och uppmanat dem som befinner sig där att resa därifrån.

Att ta med sina barn till en krigszon måste betraktas som i allra högsta grad olämpligt. Detta borde självklart bli föremål för en orosanmälan och en utredning hos socialtjänsten. Att barnen dessutom trots skolplikt berövas sin skolgång i Sverige gör det förstås bara värre.

Anser statsrådet att skolorna ska orosanmäla med anledning av att föräldrar medvetet reser med sina barn till krigsdrabbade områden?

Anf. 80 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Enligt svensk lagstiftning måste skolpersonal anmäla till socialtjänsten när man befarar att ett barn far illa. Det kan handla om att föräldrarna är oförmögna i sitt föräldraskap, att det finns missbruk i hemmet eller att det finns hedersproblematik. Det innebär givetvis också att man ska göra en orosanmälan om ett barn inte är i skolan.

Ibland har skolor sett mellan fingrarna, och vi har till exempel alldeles för liten och svag frånvarorapportering. Men självklart har skolans personal alltid en skyldighet att göra en orosanmälan om man anser att ett barn riskerar att fara illa.

Barns fysiska aktivitet i skolan

Anf. 81 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Fru talman! Svenska barn och unga läser allt mindre och har bristande koncentrationsförmåga. Så lyder många larmrapporter från skolor de senaste åren. Man kan tydligt se att läsningen har minskat i samma takt som skärmarna har tagit plats i våra barns liv och i deras klassrum. Samtidigt vet vi att läsförståelse är nyckeln till en framgångsrik skolgång. Regeringen har verkligen tagit dessa larmrapporter på allvar och styrt om till fler fysiska läroböcker och fokus på läsning och på att få bort de störande skärmarna under hela skoldagen.

Vi ser också att rörelse direkt ger effekt på välmående och förmågan att lära i skolan. Pilotskolor som har infört exempelvis obligatoriska promenader eller pulshöjande aktiviteter vittnar alla om fantastiska resultat. Är detta något skolministern önskar ska komma fler skolbarn till del?

Anf. 82 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för en viktig fråga.

Det är helt sant att det är väldigt viktigt med mer rörelse. Det är dock inte bara skolans uppdrag utan först och främst ett föräldraansvar. Men givetvis har skolan genom bland annat ämnet idrott och hälsa en viktig roll i detta. Läroplansutredningen tittar bland annat på hur ämnet idrott och hälsa ska kunna innehålla mer rörelse och fysisk aktivitet än vad som är fallet i dag.

Vi håller också på att förbereda en lagstiftning om en mobilfri grundskola, vilket kommer att innebära att eleverna rör sig mer eftersom de inte längre har tillgång till sin mobiltelefon. Mobiltelefoner kan då inte heller längre användas på ett sådant sätt att det kränker andra elever.

Sekretessbelagda handlingar i Raoul Wallenberg-fallet

Anf. 83 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Nu är det snart 80 år sedan vår tids mest kände diplomat Raoul Wallenberg togs till fånga av ryssarna och fördes till Moskva. Vad som hände sedan vet vi inte; hans öde är höljt i dunkel.

År 2019 meddelade UD formellt att alla arkiv i Raoul Wallenbergs ärende, totalt 170 000 sidor, nu var tillgängliga för allmänheten. Men i ett officiellt uttalande uppgav dåvarande utrikesminister Margot Wallström att 230 sidor fortfarande var sekretessbelagda.

Som alla kan förstå är det ett fruktansvärt trauma för familjen och anhöriga att aldrig få veta hela sanningen. Kommer utrikesministern att verka för att de sista 230 sidorna ska offentliggöras och på detta sätt även hedra Raoul Wallenbergs minne?

Anf. 84 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Tack, Magnus Oscarsson, för frågan!

Raoul Wallenbergs öde har varit UD:s enskilt största och mest långvariga ärende. Hans öde är, precis som frågeställaren säger, höljt i dunkel, men hans livsgärning gör honom odödlig.

Det har gjorts ett omfattande arbete i ryska men också svenska och andra arkiv under 90-talet och 00-talet som resulterat i en utredning som kallas ett diplomatiskt misslyckande. Det säger väl en del.

UD bedriver mycket riktigt inga egna efterforskningar nu men kommer att fortsätta stötta Raoul Wallenbergs familj i deras sökande efter ökad kunskap. Regeringen fortsätter att uppmärksamma Wallenbergs gärning och minne genom årliga ceremonier. Jag tycker att det är fint att man gör det också här i riksdagen.

Förlängning av den obligatoriska skolgången

Anf. 85 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Regeringspartierna införde och fortsätter att föra en politik som stänger ute 15 procent av ungdomarna från gymnasiet i Sverige. Samtidigt vet vi att en gymnasieutbildning är närmast en förutsättning för att

få en stabil förankring på arbetsmarknaden. Vi vet också att de som inte läser på gymnasiet är överrepresenterade när det kommer till kriminalitet.

Socialdemokraterna vill inte bara slopa betyget F utan också göra gymnasiet obligatoriskt, alltså förlänga skolplikten till 18 år. Tycker statsrådet Johan Pehrson att unga personer under 18 år ska kunna driva runt utan skolplikt, som i dag, eller är det dags att förlänga den obligatoriska skolgången i Sverige så som Socialdemokraterna vill?

Anf. 86 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Det är ytterst angeläget med stora insatser för att dels ge fler unga chans att komma in på gymnasiet, dels lyfta de facto-kunskapsnivån. Redan i dagens system skulle man då lättare komma in.

Tidigare under frågestunden har det tagits upp att det behövs ett bättre fungerande betygssystem som möjliggör detta och att man parallellt med det gör stora insatser för ökad yrkesutbildningstillgång på gymnasiet så att fler får chans att få en studentmössa. Det skulle lösa väldigt många problem för Sverige och inte minst för många enskilda individer och säkra deras framtid.

I dag har kommunerna ansvar för dessa ungdomar. Om de driver vind för våg har man inte lyckats nå fram till dem. Kommunerna gör stora insatser runt om i Sverige för att nå de ungdomar som av olika skäl inte går någon utbildning eller gör något annat vettigt för att sedan få dem att sikta på en utbildning. Det finns inget sådant förslag nu, men alla insatser för att ungdomar ska göra något är viktiga.

Arbetet mot hedersförtryck i förskolan

Anf. 87 ANDERS ALFTBERG (SD):

Fru talman! Min fråga går till skolminister Lotta Edholm. Enligt vissa uppskattningar lever ungefär 240 000 människor under hedersförtryck i Sverige. De flesta är barn och unga.

Rapporten *Förskolans möte med hederskulturen* visar att hedersförtrycket redan i förskoleåldern är mycket omfattande. Rapporten visar också att förskolornas arbete mot hedersförtryck är mycket bristfälligt och, än värre, att det finns förskolor och personal som tillmötesgår föräldrars hedersförtryckande önskemål. Det har vi sett i Malmö och Botkyrka och på många andra platser i Sverige.

I grundskolans läroplan finns ett uppdrag att arbeta mot hedersförtryck. Men i läroplanen för förskolan nämns inte detta med ett enda ord. Är det inte dags att införa ett tydligt uppdrag att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen för förskolan?

Anf. 88 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Jag tackar för denna väldigt viktiga fråga. Jag har jobbat med frågor om hedersförtryck under många år, och det är verkligen ledsamt att se att det inte minskar utan snarare kanske ökar. Skolan och förskolan har en väldigt viktig roll att spela i detta. Det handlar om en positiv roll, inte en negativ roll på det sätt som det tyvärr kan vara ibland.

Vi ska inom kort tillsätta en utredning om förskolans läroplan. Jag tar med mig den här idén i det arbetet. Jag vågar i dag inte lova någonting, men det är alldeles uppenbart att mycket mer måste göras på det här området.

Jag tycker att de förskollärare som ägnar sig åt detta bör ta sig en rejäl funderare på om de över huvud taget bör arbeta i yrket.

Rivning av dammar

Anf. 89 CRISTER CARLSSON (M):

Fru talman! Frågan går till statsrådet Romina Pourmokhtari. Jag har en likalydande fråga som den som ställdes av ledamoten Bengtsson tidigare, men jag vill i alla fall betona konsekvenserna av rivningar av dammar. De är förödande för kulturvärden och ekosystem, och fastighetsägares bryggor blir stående i gyttejölar.

Vissa dammar producerar el. Med tanke på omvärldsläget behöver vi robusthet i elproduktionen, och det här är en fin energikälla. Dammar hjälper dessutom inte minst till att hindra översvämningar.

Kan ministern skicka några lugnande besked till de boende kring dammar i Sverige som är hotade?

Anf. 90 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru talman! Poängen och syftet med och grunden till EU:s vattendirektiv är som sagt att skydda vattenmiljön och se till att vi har friska sjöar och vattendrag. Syftet är inte att på olika sätt skapa situationer som till och med i grund och botten kan vara skadliga för naturen generellt, utan att sjöarna ska vara friska.

Vi är medvetna om att situationer uppstår exempelvis i samband med vattenkraftproduktion. Ledamoten är väl medveten om att jag på departementet som jag delar med energiminister Ebba Busch arbetar väldigt hårt med att förbättra processerna så att det blir rätt åtgärder på rätt plats.

Vi kommer såklart att titta närmare på frågan om dammarna nu för att se vad vi kan göra. Det går att förbättra vattenmiljön utan att förstöra kulturlandskapet, och det är så vi måste arbeta.

Konkurrensen på livsmedelsmarknaden

Anf. 91 JOAKIM SANDELL (S):

Fru talman! I veckan kom nyheten att Konkurrensverket godkänner Axfoods köp av City Gross. Konkurrensen på livsmedelsmarknaden riskerar med det att bli ännu sämre.

När ett fåtal stora aktörer kontrollerar en betydande del av livsmedelsbranschen kan incitamenten att hålla priserna låga och kvaliteten hög minska. Små och medelstora aktörer kan få svårt att hävda sig, och det kan också bli svårare för nya företag att etablera sig på marknaden. För konsumenterna innebär det en ökad risk för färre valmöjligheter, sämre utbud och högre priser. Vi riskerar med andra ord att få färre, sämre och dyrare korvar i våra butiker.

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att säkerställa att ett eventuellt förvärv av City Gross inte leder till en marknadskoncentration som skadar konkurrensen och leder till än högre matpriser?

Prot. 2024/25:18
17 oktober

Frågestund

Anf. 92 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Kunskap, utbildning och att vara en medveten konsument som kan göra medvetna val är väldigt viktigt när man besöker sin matbutik för att handla och fylla sitt kylskåp.

En viktig sak är att se till att människor har resurser och att vi får tillväxt i Sverige så att fler människor har råd att handla den mat som de behöver och kan göra kloka, genomtänkta val.

Vi följer nog vilka beslut myndigheterna fattar, men vi ägnar oss inte åt att överpröva de beslut de fattar utifrån gällande konkurrenslagstiftning. Medlemskapet i Europeiska unionen är inte minst en viktig del i att också på livsmedelsområdet öka konkurrensmöjligheten. Det finns många olika företag som säljer mat i Sverige.

Demokrativillkor för bidrag till folkbildning

Anf. 93 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Fru talman! Min fråga går till Johan Pehrson.

Under de senaste åren – under lång tid – har vi kunnat följa en rad skandaler inom folkbildningen, inte minst studieförbunden, kopplat till Socialdemokraternas ABF och, inte minst, det muslimska studieförbundet Ibn Rushd.

Nu har man beslutat att avsluta bidragsgivningen till Ibn Rushd, vilket innebär att studieförbundet inte kommer att finnas kvar. Detta är vi väldigt glada för. Den tidigare utbildningsministern Mats Persson gav uttryck för att detta berodde på att det fanns en unkenhet i värderingar och att det funnits skandaler kopplat till extremism och islamism.

När man tittar på folkbildningens bedömning av varför anslagen ska avslutas kan man läsa in att det skulle bero på att studieförbundet Ibn Rushd är för litet för att klara av verksamheten i hela landet. Då vill jag fråga utbildningsministern: Hur, tänker man, ska Folkbildningsrådet i fortsättningen inte kunna ge pengar till studieförbund som bryter mot demokrativillkoren, om det inte var just den bristen som var anledningen?

Anf. 94 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Detta tangerar den tidigare frågeställningen. Folkbildningsrådet fattar beslut – gott och väl så. Sedan kan man läsa in brett vad deras officiella beslut handlar om. Vi vet ju att det aktuella studieförbundet har haft en hel del magstarka underlag i sin så kallade folkbildning.

För mig är det viktigt att Folkbildningsrådet får goda verktyg att hantera det som är meningen med folkbildningen. Denna bygger, som jag sa tidigare, på tre viktiga faktorer: demokrati, demokrati och demokrati.

Demokrati handlar om att man ska hålla sig inom grundlagen och, menar jag, den liberala demokratiska staten. Sedan står det människor i landet fritt att samlas och studera allt möjligt hokuspokus, som jag också sa tidigare, men detta ska inte ske med statliga medel.

Anf. 95 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Fru talman! Gång på gång får vi nya rapporter om hur elever drabbas av marknadsskolans haveri. Senast i raden är elever vid en skola i Växjö som har fått alldeles för få undervisningstimmar och som riskerar att få läsa klart sin utbildning på komvux efter tre år på gymnasiet. Det är inte på grund av att eleverna inte har klarat av studierna utan på grund av att friskolan inte har gett eleverna det som de förtjänar.

Det här är ett svek, inte bara mot eleverna i Växjö utan mot alla Sveriges elever. Samtidigt som detta pågår drar nämligen regeringen benen efter sig. Om regeringen vill göra upp med marknadsskolan finns det färdigberedda förslag som det är dags att lägga på riksdagens bord.

Jag vill därför fråga skolministern: Hur länge ska vi behöva vänta på att bli av med vinstdriften i den svenska skolan?

Anf. 96 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru talman! Regeringen jobbar nu för att förändra drivkrafterna i friskolevärlden. Vi har alldeles för länge sett att det har varit felaktiga drivkrafter som har lett till stora problem. Vi ser till exempel att friskolorna har större problem med betygsinflation, lägre andel lärare och så vidare.

Vi måste komma till rätta med detta i Sverige, och friskoleutredningen jobbar nu med förslag som ska se till att friskolesystemet fungerar väl i fortsättningen.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Proposition

2024/25:30 Sänkt skatt på bensin och diesel

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 16 oktober

2024/25:106 Arbetet mot otillåten påverkan

av *Sanna Backeskog* (S)

till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2024/25:107 Skattesänkningarna i höstbudgeten 2025

av *Sofia Amløh* (S)

till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2024/25:108 Tillägget i bostadsbidraget
av *Sanne Lennström* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)
2024/25:109 Campusbaserad utbildning
av *Niklas Sigvardsson* (S)
till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

Prot. 2024/25:18
17 oktober

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 16 oktober

2024/25:187 Somalia
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2024/25:188 Åtgärder för en tryggare arbetsskadeförsäkring
av *Jessica Rodén* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)
2024/25:189 Kvotsättning av strömming i Östersjön 2025
av *Linnéa Wickman* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2024/25:190 Implementering av naturrestaureringsförfordningen
av *Andrea Andersson Tay* (V)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)
2024/25:191 Utvecklingen av arbetsvillkoren inom bärplockningen
av *Ciczie Weidby* (V)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)
2024/25:192 Brister i kundtjänst
av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till statsrådet Erik Slottnér (KD)
2024/25:193 Hongkongs framtid
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2024/25:194 Tillgänglig arbetsmarknad för hörselskadade
av *Jessica Rodén* (S)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)
2024/25:195 Stöd till hörselskadades barn i skolan
av *Jessica Rodén* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)
2024/25:196 Utmattningsyndrom
av *Olle Thorell* (S)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)
2024/25:197 Nedläggning av PGU
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:198 Det fria ordet
av *Olle Thorell* (S)
till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2024/25:199 Kampen mot rasism
av *Olle Thorell* (S)
till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2024/25:200 Kompetensförsörjning till industrin i Västmanland
av *Olle Thorell* (S)
till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

2024/25:201 Burkina Faso
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:202 Tillgång till rättskipning
av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:203 Stöd till den demokratiska utvecklingen i Mongoliet
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:204 Nordkoreas isolering och människorättsbrott
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:205 Det försämrade läget för mänskliga rättigheter i Uganda
av *Olle Thorell* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:206 Vietnam
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:207 Regeringens arbete med frågan om tidsomställningen
av *Adrian Magnusson* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:208 Konflikterna runt Sydkinesiska sjön
av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:209 Återtagen motion om gängkriminalitet
av *Rasmus Ling* (MP)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:210 Gränshinder i den nordiska forskningspolitiken
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till utbildningsminister Johan Pehrson (L)

2024/25:211 Förtroende för landshövding Carin Jämtin
av *Josef Fransson* (SD)
till statsrådet Erik Slottner (KD)

2024/25:212 Skydd av MR-kämpar i Kambodja
av *Åsa Eriksson* (S)
till statsrådet Benjamin Dousa (M)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 16 oktober

2024/25:123 Näringslivets ansvar i en global kontext

av *Olle Thorell* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:128 Syntetiska biologiska vapen

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:129 Regeringens scenarier för skogsbrukets avverkningsnivåer

av *Rickard Nordin* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:139 Andel procent till bistånd

av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:130 Lokal nytta av dammar

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:131 EU:s vattendirektiv

av *Eric Palmqvist* (SD)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:132 Lättnader i regelverken för skolor i glesbygd

av *Eric Palmqvist* (SD)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:134 Tillgång till el och effekt på kort sikt i Västsverige

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:135 Tydliggörande kring lokala ersättningar för vindkraft vad gäller havsvind

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:136 USA:s terrorklassning av NMR

av *Rickard Nordin* (C)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:137 Anmälnings- och uppgiftsskyldighet för skolpersonal

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:138 Hesa Fredrik i hela landet

av *Sanna Backeskog* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:133 Boendesegregation och dess effekter på arbetsmarknaden

av *Serkan Köse* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)

2024/25:145 Boendesegregation och bostadspolitikens roll

av *Serkan Köse* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2024/25:144 Privata förvaltare

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2024/25:143 Avgiftsfri ledsagning för personer med synnedsättning

av *Karin Sundin* (S)
till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

2024/25:142 Översyn av modellen för assistansersättningen

av *Karin Sundin* (S)
till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

2024/25:141 Sveriges ledarskap inom internationell standardisering av samhällssäkerhet

av *Markus Selin* (S)
till statsrådet *Carl-Oskar Bohlin* (M)

2024/25:140 Regeringens utredning om föräldraavdraget

av *Ulrika Westerlund* (MP)
till statsrådet *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

2024/25:146 Lag mot omvändelseförsök i Sverige

av *Ulrika Westerlund* (MP)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2024/25:159 Tillgång till och kunskap om hjärtstartare

av *Ulrika Westerlund* (MP)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2024/25:147 Åtgärder för att skydda svensk yrkestrafik efter EU-domstolens beslut

av *Kadir Kasirga* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2024/25:155 Kinas ekonomi och dess påverkan på världsekonomin

av *Olle Thorell* (S)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2024/25:154 Uigurernas situation i Kina

av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2024/25:148 Taiwans deltagande i WHA

av *Eva Lindh* (S)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2024/25:149 Handeln med Åland

av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet *Benjamin Dousa* (M)

2024/25:152 Säkerställd kompetens för att undvika välfärdsbrottslighet

av *Gunilla Svantorp* (S)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2024/25:150 De mänskliga rättigheterna i Kina för Tibets befolkning

av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister *Maria Malmer Stenergard* (M)

2024/25:151 Rohingyernas situation i Myanmar och Bangladesh

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:156 Kriminell infiltration i politiska institutioner

av *Olle Thorell* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:157 Besked om Nya Ostkustbanan

av *Kristoffer Lindberg* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:158 Åtgärder mot ryska ambassaden med anledning av hot

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:160 Inskränkningen av kurdernas rättigheter i Turkiet

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:161 Primärvårdsdata i hälsodataregister

av *Anna Vikström* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:162 Nationella riktlinjer för allergi

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:163 Miljöskadliga subventioner

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:164 Press- och yttrandefrihet i Turkiet

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:165 Fiskebegränsningar i tid och rum

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:166 Långsiktig återhämtningsplan för Östersjön

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:167 Industriell trålning i Östersjön

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:168 Mellanårsflexibiliteten som kan leda till ökat fiske

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:169 Ökad transparens i processen som leder fram till beslut om fiskekvoter

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:170 Behovet av en svensk vätgasstrategi

av *Linus Lakso* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:171 Svenska kraftnäts flaskhalsinkomster och stamnät till havs

av *Linus Lakso* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

Prot. 2024/25:18

17 oktober

Prot. 2024/25:18
17 oktober

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 15.14.

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.13 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

LENA LINDBÄCK

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om ersättare för gruppleadare för partigrupp	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Svar på interpellation 2024/25:49 om energiförsörjning i Västsvrige.....	1
Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	1
Anf. 2 MATTIAS JONSSON (S).....	3
Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	4
Anf. 4 MATTIAS JONSSON (S).....	5
Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	6
Anf. 6 MATTIAS JONSSON (S).....	7
Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
§ 5 Svar på interpellation 2024/25:8 om Försäkringskassans förutsättningar att hantera sjukförsäkringen	8
Anf. 8 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	8
Anf. 9 ARBER GASHI (S).....	9
Anf. 10 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	10
Anf. 11 ARBER GASHI (S).....	11
Anf. 12 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	12
Anf. 13 ARBER GASHI (S).....	13
Anf. 14 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	13
§ 6 Svar på interpellation 2024/25:53 om föräldrars rätt till ersättning och ledighet från arbete vid insatser från socialtjänsten	14
Anf. 15 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	14
Anf. 16 MÄRTA STENEVI (MP)	15
Anf. 17 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	16
Anf. 18 MÄRTA STENEVI (MP)	17
Anf. 19 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	18
Anf. 20 MÄRTA STENEVI (MP)	19
Anf. 21 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	19
Ajournering.....	20
Återupptaget sammanträde.....	20
§ 7 Frågestund.....	20
Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN	20
Klimatmål	21
Anf. 23 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	21
Anf. 24 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	21
Anf. 25 ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	21
Anf. 26 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	21
Skyddet av israeliska och judiska intressen	22
Anf. 27 YASMINE ERIKSSON (SD).....	22
Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	22
Anf. 29 YASMINE ERIKSSON (SD).....	22
Anf. 30 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	22

<i>Militära överenskommelser med Israel</i>	23
Anf. 31 HÅKAN SVENNELING (V)	23
Anf. 32 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	23
Anf. 33 HÅKAN SVENNELING (V)	23
Anf. 34 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	23
<i>Förändring av betygssystemet</i>	24
Anf. 35 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	24
Anf. 36 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	24
Anf. 37 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	24
Anf. 38 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	25
<i>Slopat bidrag till Ibn Rushd</i>	25
Anf. 39 MATS BERGLUND (MP)	25
Anf. 40 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L)	25
Anf. 41 MATS BERGLUND (MP)	26
Anf. 42 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L)	26
<i>Irans säkerhetshotande verksamhet</i>	26
Anf. 43 STEFAN OLSSON (M)	26
Anf. 44 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	26
Anf. 45 STEFAN OLSSON (M)	27
Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	27
<i>Ansaret för barns uppfostran</i>	27
Anf. 47 CAMILLA RINALDO MILLER (KD)	27
Anf. 48 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L)	27
Anf. 49 CAMILLA RINALDO MILLER (KD)	28
Anf. 50 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L)	28
<i>Situationen i Venezuela</i>	28
Anf. 51 MAURICIO ROJAS (L)	28
Anf. 52 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	28
Anf. 53 MAURICIO ROJAS (L)	29
Anf. 54 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	29
<i>Regeringens miljöpolitik</i>	29
Anf. 55 JOAKIM JÄRREBRING (S)	29
Anf. 56 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	29
<i>Hot och våld mot skolpersonal</i>	30
Anf. 57 PATRICK RESLOW (SD)	30
Anf. 58 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	30
<i>Målen för naturvård</i>	30
Anf. 59 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	30
Anf. 60 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L)	31
<i>Nedskärningar i förskolan och skolan</i>	31
Anf. 61 ANNA LASSES (C)	31
Anf. 62 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L)	31
<i>Svensk forskning i Europa</i>	32
Anf. 63 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	32

Anf. 64 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L).....	32
<i>Framtiden för gamla dammar</i>	32
Anf. 65 MATHIAS BENGTSSON (KD).....	32
Anf. 66 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	32
<i>Regeringens inställning till Israels agerande</i>	33
Anf. 67 LINNÉA WICKMAN (S).....	33
Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	33
<i>Strandskyddet</i>	34
Anf. 69 MARTIN KINNUNEN (SD)	34
Anf. 70 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	34
<i>Klimatmålen</i>	34
Anf. 71 ANDERS KARLSSON (C).....	34
Anf. 72 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	34
<i>Stärkande av elevernas kunskaper</i>	35
Anf. 73 OSKAR SVÄRD (M).....	35
Anf. 74 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	35
<i>Psykisk ohälsa hos barn och unga</i>	36
Anf. 75 LILI ANDRÉ (KD)	36
Anf. 76 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	36
<i>Regeringens syn på Svenska kommittén mot antisemitism</i>	36
Anf. 77 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	36
Anf. 78 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L).....	36
<i>Svenska barn i krigsdrabbade områden och skolors orosanmälningar</i>	37
Anf. 79 MONA OLIN (SD)	37
Anf. 80 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	37
<i>Barns fysiska aktivitet i skolan</i>	37
Anf. 81 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M).....	37
Anf. 82 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	38
<i>Sekretessbelagda handlingar i Raoul Wallenberg-fallet</i>	38
Anf. 83 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	38
Anf. 84 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	38
<i>Förlängning av den obligatoriska skolgången</i>	38
Anf. 85 ÅSA WESTLUND (S).....	38
Anf. 86 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L).....	39
<i>Arbetet mot hedersförtryck i förskolan</i>	39
Anf. 87 ANDERS ALFTBERG (SD).....	39
Anf. 88 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	39
<i>Rivning av dammar</i>	40
Anf. 89 CRISTER CARLSSON (M)	40
Anf. 90 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	40
<i>Konkurrensen på livsmedelsmarknaden</i>	40
Anf. 91 JOAKIM SANDELL (S).....	40
Anf. 92 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L).....	41
<i>Demokrativillkor för bidrag till folkbildning</i>	41
Anf. 93 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	41
Anf. 94 Utbildningsminister JOHAN PEHRSON (L).....	41
<i>Vinster i skolsektorn</i>	42

Anf. 95 NIKLAS SIGVARDSSON (S)	42
Anf. 96 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	42
§ 8 Bordläggning	42
§ 9 Anmälan om interpellationer	42
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar	43
§ 11 Anmälan om skriftliga svar på frågor	45
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 15.14.	48